

S'Arenal de Mallorca

S'Arenal de Mallorca
Buletí informatiu del poble
de S'Arenal, del terme de
Llucmajor, el de Marratxí i
la part rural del terme de
Ciutat de Mallorca.
Edita Associació de Veïnats
Son Sunyer
DIRECTOR
Mateu Joan i Florit
IMPRIMEIX
Imprenta Atlante
DEPOSIT LEGAL
PM 473-80
Publicitat i subscripcions
Camí Canteres 132
Telefon 265005 S'Arenal.

BULETI INFORMATIU

N.º 36

1 D'OCTUBRE DE 1983

PREU 50 PTES.

LA VAGA GENERAL

A S'Arenal de Mallorca, on se troba la concentració turística més important de ca conca de la Mediterrànea, la vaga del dia 22 fou total a la majoria d'hotels.

Els turistes, de totes maneres no patiren fam ja que la nit abans s'havien preparat bosses amb menjar fred, la netetja de les habitacions no se va fer i els hotels varen funcionar amb servicis mínims. Damunt les deu del matí se va formar la plaça de les Meravelles un piquet informatiu monstre d'unes dues mil persones que recorregué els pocs hotels que no s'havien afegit a la vaga, en veure la quantitat de gent amb banderes i pancartes davant l'hotel, la majoria dels directors donaren permís als empleats per sortir i afegir-se a la protesta.

Només ha va haver resistència al'Hotel El Pueblo i a l'Hotel Alexandra, de totes maneres, la policia nacional va acompanyar als vaguistes i va mirar de que poguessin informar degudament als pocs treballadors que no s'havien sumat a l'atur.

A la Plaça de les Meravelles s'aturaren també als autocars que havien sortit d'excursió. Molts de xofers, en veure com estava la cosa obtaren per donar mitja volta i tornar els turistes als seus hotels, també els repartidors de begudes i queviures, molts sen anaren de S'Arenal on les cuines estaven tancades i els econòmats no funcionaven.

Els petits comercis i bars, regentats pels seus propietaris, funcionaren i feren potser mes calaix que els altres dies.

Uns 400 santjordiers prengueren part a la marxa de Ca'n Peixet a Cura a peu. (Mes informació a les planes interiors).

Sopar anyal amb que la Revetla de Sant Antoni de Son Ferriol obsequia als seus col·laboradors. Bon sopar i... bona taula. El pati de l'Institut.

REPORTATGES FOTOGRÀFICS

FESTES, BATETJOS, PRIMERES COMUNIONS, NOCES...

ES UN SERVI MES DE

S'Arenal
de Mallorca

UNA TERRAÇA NUDISTA A S'ARENAL

Durant els tres mesos d'aquest estiu que ara ha acabat, hem parlat de nudisme. Era obligat donada la quantitat de gent que els practicava a les nostres platges. Allò que no sabem, és que durant tot l'estiu ha funcionat i, amb molte concurrència una terrassa nudista al terrat de l'Hotel Sant Diego. Una terrassa on poden anar només els clients o amics de l'Hotel que previament hagin demanat la clau a la recepció.

Una bona idea aquesta d'en Pere Canals que haurien de copiar altres industrials de la nostra primera indústria. Els nostres hotels tenen quasi tots unes grans terrasses en llocs de taulada. Aquestes terrasses a vegades serveixen per estendre-hi la roba, la majoria de vegades, però, no serveixen per res. Ben acondicionades poden ser utilitzades pels naturistes que volen prendre el sol, que el volen prendre per totes les parts del seu cos. Insistim en la necessitat de platges i llocs reservats pels naturistes a la nostra costa. Les terrasses reservades pels naturistes al cap de damunt dels hotels són una altra opció que cal aprofitar i que aprofitaran els nostres hotelers amb visió de futur. Les despeses per acondicionar aquests llocs són mínimes, les ganancies poden ser sostancioses una vegada feta la corresponent propaganda entre els turistes de les nacions europees.

LA CONTRADICCIÓ DEL FOC

Una vegada més el foc ha fet la seva presència destructora dintre de la nostra naturalesa i pinar. I, quan ja s'ha cremat tot lo que s'ha cremat, amb el núvol del fum es va fonguent la pregunta per la identitat de l'agressor contra la vida de la natura. I va creixent la nostra frustració i fins i tot el nostre desinterés. Una altra vegada foc!! Quin fàstic, deixaume en pau, que anit vaig a sopar!!

Pot ésser que ja haguem perdut l'instint de conservació de la naturalesa, que és veritablement un dels instints de conservació de la vida. Però el crit calent de tots els focs que aquests dies passats han cremat sobre l'illa de Mallorca, han fet la ferida que pateix el nostre entorn natural encara més fonda. I el cremar dels pins, no és la destrucció d'un dels encants de l'illa per als turistes alemanys, sinó que suposa el desequilibri i la destrucció ecològica de les condicions materials per a la vida humana, per a la nostra vida. Sí, perquè la naturalesa no és tan sols hermosa, sinó també una part llunyana del cos humà; la naturalesa és una part del nostre cos, perquè nosaltres som una part de la naturalesa; la nostra vida suposa les mateixes condicions materials de qualsevol altre ésser vivent; sigui pi, llimac, ase o peix.

Abans he dit que nosaltres hem perdut l'instint, però crec que encara no l'hem desenrotllat a aquest instint, ja que dintre l'evolució ecològica del planeta Terra, encara cap element havia posat en perill l'existència de la totalitat viva que avui deim naturalesa.

Es cert que abans, quan hi havia foc, s'aturava la vida del poble. Avui, però, l'evolució socio-econòmica de la societat humana ha arribat a aquest punt de les seves relacions amb la naturalesa: Un element (home) posa en perill la vida de la totalitat (naturalesa y hombre). Si no cambiam de forma de vida, amb cent anys hauréu destrossat lo que la naturalesa havia elaborat amb milions d'anys d'evolució. L'evolució dels elements materials de la naturalesa ens ha elaborat a nosaltres, i ara nosaltres estam matant

la totalitat viva, la gran mare. Aquesta profunda traïció té les arrels en tradicions ideològiques molt antigues: "antropocentrisme" (l'home com a l'únic ésser intel·ligent i racional, i per això l'únic que decideix el destí de la naturalesa) i "creacionisme" (un déu no terrenal ha creat l'home com ésser superior, amb dret a dominar sobre els altres animals i tota la terra). Però no hem d'oblidar que la traïció a la gran mare és, al mateix temps, el nostre suïcidi.

Aquesta terrible contradicció, des d'una perspectiva marxista, s'explica per l'acció d'uns interessos econòmics molt concrets, darrera els que hi ha un nombre molt concret de senyors que viuen en aquesta societat: Amb nom de procés de producció industrial; de sistema econòmic de mercat o capitalista i la seva coacció social del sonsum. La destrucció de la naturalesa per l'home és un paral·lel de la destrucció de l'home per l'home.

Però el dolor dels pins cremats ha de servir per qualque cosa, si és que no morim abans, no ens matam els uns als altres en el desprec, La contradicció del foc, que profundament afecta la persona de tants de mallorquins, perquè els pins cremem, ha d'ésser contradita. La negació del foc en el pinar serà negada per una nova forma d'autoconsciència i integració amb la naturalesa, aquí a Mallorca; una forma d'existència que no mor, sinó que va creixent en forma de resposta positiva a la contradicció del foc, essent una afirmació que anul·la la negació.

L'home reconeixerà la naturalesa, viura com la part d'ella que en realitat és, i serà la seva auto-consciència; l'home serà llibertat per l'home. Això és possible perquè hi ha persones amb esperit lluitador, que volen canviar aquesta societat d'avui, i que són capaços de convèncer tots els altres d'aquesta necessitat d'una societat molt més humana; que vol dir més natural.

MATEU GILI

TELEFONS UTILS A S'ARENAL

A LA PART DE CIUTAT

Ajuntament... 227744
Tota casta de desperfectes a la via pública (entre les 13,30 i 15,00)... 227643-227644
Bombers... 281250-290017
Residència de l'assegurança social... 289100
Creu roja de Ca'n Pastilla... 264040.
Policia Nacional... 091
Policia Municipal... 092
Policia Municipal de s'Arenal... 267654
Serveis mèdics.490011

La Porciúncula 260002
Ràdio Taxi 255440.

A LA PART DE LLUCMAJOR

Ajuntament... 660050
Oficina de s'Arenal... 264071
Bombers... 660756
Policia Municipal... 661767
Guardia Civil... 264121
Ràdio Taxi... 263080
Parròquia... 263265
Club Tots Junts... 265538
Associació de Veïnats... 265005
Grues Sampil... 264193

Subscriu-te a S'Arenal de Mallorca

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom _____
Carrer _____
Població _____ Tel. _____

M'interessa una subscripció:

☐ SEMESTRAL 600 Ptes.

Forma de pagament:

☐ Rebut domiciliat a un Banc

Banc _____ Suc. _____

Compte n.º _____ Titular _____

☐ Comptat Firma _____

Ompliu aquesta targa i enviau-la al Camí Canteres, 132, s'Arenal.

AYUNTAMIENTO DE PALMA DE MALLORCA
BALEARES

Referencia: 82/83

R. G. E. 903 83

Negociado: VIAS Y OBRAS

Asunto: Reparación paso
ferrocarril Torrent
des Jueus.

En relación a la instancia por Ud. Formada en nombre y representación de la Asociación de Vecinos de Son Suñer, el 15 de Febrero de 1983, R.G.E. 903/83 interesando la reparación del antiguo paso del I.F.C.C. Palma-Lluchmajor sobre el Torrente des Jueus, por la Sección de Mantenimiento, el 6 de Septiembre de 1983, se ha emitido informe en el sentido de que se ha procedido a la construcción por la Brigada del pretil deteriorado y de los muros de contención, uno a cada lado, del terraplen.

Lo que le comunico para su conocimiento y efectos.

Palma, a 14 de Septiembre de 1.983

EL SECRETARIO

Sr. D. Mateu Joan i Florit. Associació de Veïnats Son Suñer.-
Camí Canteres, 132
S'Arenal de Mallorca.-

¿Què feu, que encara llegiu diaris?

“Oh, que cansat estic”... i és que no s'acaba mai de matar professors. Dia rere dia, els homenets de la meua generació ens hem esforçat tot practicant el saludable esport d'embrutar amb humits productes de la terra els solemniais salons on es guardaven els llibres sagrats de la vella saviesa. Cridàvem d'alegria el dia en què, sota el mestratge del gran Fuster, descobríem que el senyor de Madariaga era un dels pares ideològics del feixisme espanyol. Saludàvem entusiasmat quan Tierno es carregava gran part de l'anomenat “regeneracionismo” espanyol tot demostrant que l'invent de la democràcia orgànica havia sortit també de les velles biblioteques considerades progressistes. I ens trencàvem de riure quan els implacables erudits ens llegien la llista de llibres de capçalera de Prat de la Riba o de Cambó. Cal reconèixer que representàrem dignament el nostre paper d'iconoclastes locals. Donat el gruix de polseguera que la mare Història, com deia en Terenci,

havia deixat sobre les calaixeres familiars, ningú no ens pot negar l'honor de la feina ben feta. En un temps rècord, com corresponia a una generació que arribava tard a la seva cita amb la història, ens havíem deslliurat de tots els vells professors-dictadors que pretenien, pobres, fer-nos entrar, nosaltres també, al tronat gremi de la ciència de l'autoritat.

Finalment, cansats però contents, ens podíem dedicar a moblar la casa, ara definitivament neta, amb els estilitzats mobles intel·lectuals que ens arribaven de fora i que ens oferiren també els comptats intel·lectuals locals que no havien caigut en la temptació. Tot això coincidia amb una petita primavera cultural de la qual més val no parlar però que, en el seu moment, ens va fer creure que els déus ens havien escollit per a alguna feina més divertida que no la tradicional d'ofèrir-los sacrificis. Lamentable equivocació. Els déus, com sempre, s'havien divertit amb nosaltres, i destruint els vells professors allò que aconse-

guírem de debò fou fer lloc per als nous missatgers dels déus, vulgarment anomenats periodistes. Heus aquí la versió moderna del mite de Sisif. Mates un vell catedràtic tomista i et surt ràpidament un periodista insuportablement progressista. Jubiles definitivament i sense pensió el pare Peyton i comences a escoltar i a patir la dictadura dels presentadors de televisió. T'acomia fins a la setena reencarnació d'un mestre en Gai Saber i et castiguen immediatament amb l'obligació de llegir tots els dies tres articles de semiòtica. No hi ha salvació. N'hi ha pertot arreu. Amb els periodistes et despertes i amb els locutors acluques els ulls. Minut rere minut et bombardegen amb la seva hipertròfia verbal o escrita. Ells et diuen el que has de menjar i on t'has d'emborratar. El que has de llegir i la pel·lícula que assegura la teua supervivència. Quina camisa t'has de posar i quin és el lloc de moda on has d'anar a divertir-te. Ells, definitivament, fan la realitat. Com els vells professors, és veritat, però amb un agreujant notable: són molt més poder-

sos, són progressistes i llegeixen molt menys. No en tenen pas tota la culpa. La veritat és que ells també són els servidors de la màquina que els utilitza per fer la gran mentida del segle vint: una realitat simbòlica de paraules i d'imatges. Una realitat-pantalla que substitueix la contemplació directa dels fets. Com sempre, diran els fatalistes que sabem molt bé que sempre hi ha hagut un vidre entre nosaltres i la realitat. Com sempre, certament, però pitjor. Mai fins ara la dictadura de la paraula i de la imatge no havia assolit la perfecció que avui patim. L'edifici del poder tenia fins fa poc moltes esclatxes que aprofitaven els homes per practicar la llibertat suprema: la d'enraonar. Avui hi ha un periodista a totes les esclatxes, amb un diari, un vídeo, un aparell de televisió o un joc electrònic. Són, indefugiblement, els grans i competents comisaris del poder. “Oh que cansat estic”... i és que no s'acaba mai de matar periodistes.

JOSEP AMETLLER

UNA MENJA DELICIOSA

Una de les menes més exquisites i que pes objecte de franca revalorització gastronòmica és la figa de moro, el fruit de la figuera de moro que en quantitats industrials se troba a Sa Cabaneta i Portol, però que se pot trobar a qualsevol indret de Mallorca.

Aquestes figues, foren introduïdes a Mallorca devers l'any 900 pels moros, junt amb els prebes, les toinagües i el juevert. El seu gust dolç, dolç com una figa de moro, i la quantitat de proteïnes que té el feien un aliment ric i quasi insubstituïble amb dues incompatibilitats; les espines i els reims. Si qualqu pega una panxada de figues de moro i reina, es quasi segur que patirà un bon restrenyement. Per altre part, podem assegurar que és un menjar exquisit que no fa massa només servia per engreixar al porcs.

MUSIC BAR BRASILIA

Banquets de batetjos, noces, primeres comunions, festes socials...
Cada vespre, música de guitarra a carrec de Manuel i Ferrand.
Avinguda Bartomeu Riutort, entre els Belnearis 1 i 2 de Ca'n Pastilla.
Telefons 260119 - 264563

STEAK HOUSE Festival

Especialitat en
carn a la brasa

Hotel Festival

Platja de S'Arenal
Sortida n.º 5

«Sóc dolça, catalana...»

La gravació és dolenta. Se sent un telèfon que sona.

— Diga...
— Ah, em sembla que m'he equivocat. Que no és aquí això de «sóc dolça, catalana...»?

— Ah, usé quere la catalana...
Un moment de silenci, un cop sec... Una veu càlida respon.

— Diga'm...
— Trucava per això de «sóc dolça, catalana i faig de tot...»

— Sóc cinc mil pessetes. Francès i grec a part.

— Com que francès i grec...?

— Que ets nou en això?

— Doncs, miri: sí. És que des que tinc el càrrec, no puc permetre'm gaires estones de gresca. Però ara, com que tinc la dona i els nens fora... Comprèn?

— Sí, sí... Bé, doncs, què? A casa meua, a casa teua...?

— Hauria de ser al despatx. És que, amb tot això dels pressupostos, no tinc ni un moment per anar a casa... En ple mes d'agost ja hauria de ser de vacances... No li ho sembla? Enviaré el cotxe a recollir-la. El cotxe oficial no, és clar. Ho comprèn, oi?

— A mi m'és ben igual Mentre em paguis...

— Parlant de pagar... És segur, això de la Visa? A veure si a final de mes, al llistat de la Visa no em surtirà: tantes peles de... de dallonses...

— No, no. És totalment discret.

— Bé, doncs la faré passar a recollir. Que li va bé, ara mateix?

— Sí.

— Doncs ara mateix li envio l'auto. Després he de preparar un article de condemna de la impugnació que ens han fet... Això de la llengua, cada dia ho tenim més pelut. Sort que encara queda gent com vostè i com jo...

— Vols dir? A mi em va molt bé... I això que, en la meua feina, la llengua és fonamental. Per cert, tu ets dels normals o què?

— Què vol dir, senyoreta?

— Res, res... És que l'altre dia vaig fer una feina a un que estava entestat a convèncer-me que amb dues llengües li ho faria millor...

— Ah, sí? Devia ser un dels... Que sap com se deia?

— No. En la nostra feina, això dels noms no té gaire importància. A més, podrien estar-nos escoltant...

— Ai, té raó. Amb això de les escoltes telefòniques, mai no se sap...

Quim Monzó

El mosquit, un insecte que pica per guanyar-se el pa... però que molesta. (Foto: Camera Press/Zardoya.)

Picades i grateres,

qüestió d'anatopies

Sovint, a l'estiu, ens pica la curiositat: ¿per què a mi m'estimen tant els mosquits, obsessionant-me contínuament amb les seves xarrupades, i, en canvi, el veí/germà/cosí/amant/o-quisqui que tenim al costat mai no se'n beneficia de les picades de l'animaló? Hom parla de sangs dolces i agres, de bon i mal caràcter i d'altres metafísiques casolanes per mirar de justificar un fet sense misteri —per als metges, és clar.

Tot es basa en una característica innata de l'individu; res de dolços. Qui té una constitució anatòpica pateix molt més les conseqüències del recapt de l'aliments del mosquit que no un altre. Ara, és clar, ve la pregunta: ¿què és una constitució anatòpica? Es tracta d'una constitució baixa en defenses —alerta, que estem parlant en termes mèdics— en la qual una picada de mosquit crea una reacció més forta que a una altra persona. És a dir, que els mosquits piquen a

tothom igual; el que passa és que a alguns els fa reacció, en forma d'un edema que fa picor i que sovint s'infecta i als altres no.

Aquesta explicació científica, proporcionada pel dermatòleg doctor Romaguera i Llach, descarta les nombroses mitologies populars que atribueixen als mosquits la capacitat d'esbrinar el caràcter d'una persona picant-la o no picant-la. Allò que no descarta, sinó que més aviat posa damunt de la taula, és el que pot passar quan una persona de constitució anatòpica —repetim-ho, baixa en defenses a la pell— s'aplica una de les moltes colònies repel·lents contra aquests insectes. Aquests productes, sent elaborats a partir de productes tòxics —per als insectes sobretot, però tòxics al capdavant— poden generar tota mena d'al·lèrgies (conjuntivitis, rinitis...) o algunes afeccions cutànies si hom no té cura de les dosis.

És el mateix problema dels insecticides domèstics corrents,

tot i que els metges consultats per EL MÓN han coincidit a assenyalar que "cap producte que hi ha al mercat no és perillós si se segueixen les indicacions per al seu ús". Tanmateix, el doctor Bartolomé Beltran recomana preferentment les mesures precautòries naturals contra els insectes que no pas les químiques o mèdiques: tancar les finestres quan hi ha algun llum encès, no sortir de nit amb roba de colors vius o estampats, anar amb compte si hom passeja per paratges amb flors o fruites madures, etcètera.

Tot i així, les cames a l'aire o les espatlles nues són una forta temptació per a aquests dípters picadors que, no cal oblidar-ho, piquen per guanyar-se el pa de cada dia. Un pa que pot ser dolç o agre, malcarat o encisador, o, si fem cas als metges, anatòpic o fortificat.

J.F.C.

ALA VORA DE...

Guies negres

Uns amics meus van anar a sopar un d'aquests dies en un restaurant barceloní, i van sortir-ne amb la certesa que havien estat estafats. (No utilitzo aquí el concepte jurídic d'estafa, sinó l'accepció popular: abusivament enganyats). És un restaurant amb unes pretensions de luxe i de preus desproporcionades en relació amb la qualitat. Ja fa molts anys que jo vaig anar-hi per última vegada.

Dubto tinguin clients fidels, i en canvi sí que s'hi veuen turistes, segurament enviats (mitjançant comissió) pel personal d'alguns hotels de primera. És un establiment que apareix sovint en la publicitat dels restaurants que solen fer els diaris, però cal dir a honor de diverses guies gastronòmiques que circulen que cap d'elles no li atorga la més petita distinció.

N'hi ha prou, amb el silenci?

Vull recordar que quan vaig fer un dels meus viatges a peu, vaig trobar-me fondes de tota mena: la majoria oferien un tracte amable i un menjar molt decent, i així ho vaig escriure, amb els mateixos pèls i senyals que presidia la descripció d'una plaça o d'un paisatge. Un restaurant, en canvi, era especialment dolent, amb un menjar imprevisible i un tracte impertinent. També ho vaig anotar, és clar. Algú devia llegir-li al fondista les ratlles que l'afectaven, i m'ameaçava amb un plet. No arribà a posar-me'l, i des d'un cert punt de vista em vaig sentir frustrat: pensava que hauria pogut aprofitar aquella ocasió per a plantejar jurídicament d'una vegada el dret a la crítica —no a la injúria— pública de qualsevol negoci.

Tothom té dret a dir públicament que jo

no sé escriure, i de fet els diaris i les revistes tenen unes seccions de crítica de llibres, de pintura, de música, de cinema, de teatre, etc. Si a un cantant li diuen que ha fet una actuació dolenta, s'ha d'aguantar; si a un autor de teatre li xiulen l'obra i el crític el qualifica d'inepte, s'ha d'aguantar. I també, si l'acusen d'haver comès un error —o fins i tot de dur el país a la catàstrofe!—, un polític s'ha d'aguantar (llevat que hi hagi dictadura).

En un judici jo hauria reclamat formalment la igualtat de tracte públic: el dret a proclamar a través dels mitjans de comunicació que aquell restaurant famós compra matèries de poca qualitat; que aquest taller d'automòbils és informal; que la botiga del xamfrà té un personal descortès; que la marca de neveres X, ha fabricat un nou model que, en el seu gènere, és tan desafortunat com l'última novel·la del senyor Z... Enteneu? Al capdavant tots som contribuents, i la discriminació —pel que fa a les possibilitats de crítica— entre «empreses» i «persones» no em sembla justa. És clar que una crítica adversa pot perjudicar un negoci! Exactament com una crítica adversa pot perjudicar l'activitat professional d'un actor o d'una cantant.

Algun dia es publicarà la primera Guia negra, en la qual algú opini quins són els restaurants, els cafès, els tallers de reparacions, les peixateries, els electricistes, els barbers, les tintoreries «no recomanables»... Una eina d'orientació tan lliure, discutible, útil i sobretot lícita com les habituals «guies dels millors».

Josep M. Espinàs

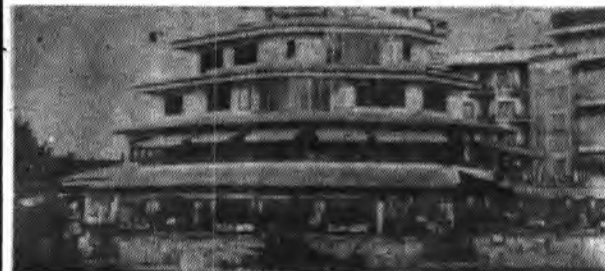

HOTEL BAHIA DE PALMA

Perruqueria per homes i per dones
Servei de restaurant

Sala de jocs
AL SERVEI DE S'ARENAL I DE MALLORCA

L'ARCADA

PIZZERIA RESTAURANTE

El Millor marc de la Platja de S'Arenal.
Les millors carns i els millors peixos.
Sense oblidar les delicioses pastes i PIZZAS
cuites amb foc de llenya.

EL MISTERI DE MARIA DEL MAR BONET

L'error, amb Maria del Mar Bonet, seria intentar comprendre-la a través de la Mediterrània. Maria del Mar no necessita cap Mediterrània per a resultar —apareguda entre nosaltres— ella mateixa. Més aviat és la Mediterrània que necessita Maria del Mar Bonet perquè la coneguem a través de la seva veu.

En l'espai i en el temps. Perquè aquesta veu càlida, aquesta veu de dona mediterrània serà entesa a totes les platges —i roques— de la mar, quan hi arribi amb el polsim de l'aigua. I hauria estat entesa pels

hellènics si hagués arribat a ells en l'actual mallorquí.

L'entendrien ara mateix la gent de Grècia, sense que soni grec "katharevusa" ni grec "dhimotiki". Hi ha una cosa en ella, profunda, que els catalans —i ja no cal dir els espanyols— no hem entès prou. Un atribut de deessa.

Utilitzant una paraula grega podríem dir que una meravellosa telegonia ha fet reaparèixer entre nosaltres l'espert d'aquesta mar. Fet veu. Una veu de quan encara no li deien Mare Nostrum, on

una dona com Friné podia resultar innocent només per la seva bellesa. Fent-ne una analogia, Maria del Mar és clàssica només per allò clàssic i misteriós que ens arriba a través de la seva veu. Inexplicable.

Perquè va més enllà de la cosa clàssica. I més enllà. Que ho diguin si no aquesta cançó d'Ontinyent o la Nina Ninona, o aquesta altra on ens canta que "l'amor que m'enamora ja em pot venir a cercar". Totes aquestes de les quals no ens ha dit el nom i on busca la seva pròpia definició.

L'espectador que no senti prou la Mediterrània no se'n pot adonar. Aquesta és la mar de la bellesa, però també la mar de les tragèdies. Del llorer i del roure. Del vellut i del lli, però també de la sang. És la mar d'una història molt singular entre les històries de l'home.

D'allò que tenim en Maria del Mar Bonet molts se'n adonaran quan ja serà tard. Tot i que en ella els Països Catalans —fets senzillesa— tenen més força que tot un exèrcit amb banderes desplegadas.

JOAN CRUSELLAS

FINALMENT EN VÍDEO LES PELLÍCULES
MÉS ESPERADES DEL CINEMA EN CATALÀ:

COMPANY'S PROCÉS A CATALUNYA

UN FILM DE
JOSEP M. FORN

-Tornarem a lluitar...
tornarem a somriure...
tornarem a vèncer!-

Tendra com la vedella amb bolets,
dolça com les figues de mora,
folla com la tramuntana.

NO POT DEIXAR DE VEURE-LES!!

Ca'n Tomen ESPARTERIA

Carretera Militar, 293 - A

S'Arenal de Mallorca

Video Reportatges-VHS i BETA

CONDOR

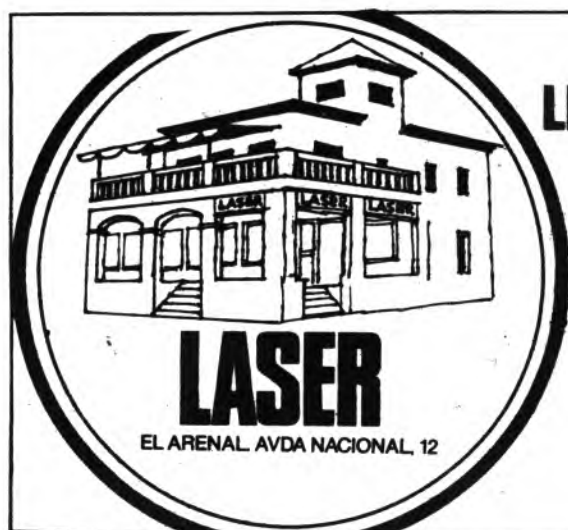
Noces - Comunion - Batetjos - Festes
Conferències - Excursions - etc.

Telefons 262192 - 269491.

MITOS VIDEO CLUB

Carretera Militar, 258 - Telf. 26 80 60 - S'ARENAL (Mallorca)

LES SEVES FOTOS
COLOR EN

1^{1/2}
HORA

GraphicArt S.A.

★ TIPOGRAFIA ★ OFFSET
★ DPT. FOTOGRAFIC

SANT CRISTOFOL, 116 TEL. 268964
S'ARENAL DE MALLORCA

DE CAN PEIXET A CURA A PEU

Abans de partir, café amb llet i ensaimades per a tots.

Els Dançadors del Pla de Sant Jordi ballaren.

A les 5,15 l'amo en Pere Peixet donà l'atsús.

El president del Consell va conservar molt de temps amb les forces vives de Sant Jordi.

El president Albertí i el seu seguiss arribaren davers les 10.

Hi va haver altar fumant i missa de tres. El rector de Sant Jordi va cridar contra els qui cremen les nostres muntanyes, contra els qui destrueixen Mallorca.

Aquest nin té 6 anys i feu la marxa a peu, de la ma de son pare que és el president de la AA.VV. i del menascl de Sant Jordi, en José Luis Jiménez Ortiz, frustat cap de serveis veterinaris de l'Ajuntament de Ciutat.

El coro va cantar molt bé, va cantar en mallorquí. Ja està bé de monges castellanes que volen castellanitzar-nos!

La primera dona que arriba a Cura acompanyada del seu promés.

La comunió fou molt concorrida.

La degustació de Ricard no pot manca a cap mena de manifestació deportiva i la marxa ho fou. El vídeo tampoc podia manca, a Ca'n Pere Peixet el visionen molts de dies.

Dinar per a tots, els uns al restaurant del monastir, els altres allà on pogueren perquè la muntanya està cremada.

Aquest diumenge passat, hi va haver a Sant Jordi l'anunciada diada de Ca'n Peixet a Cura a Peu. A les quatre i mitja de la matinada, estava el poble mobilitzat, s'amollaren cets per despertar els qui encara no ho estaven i a les 5'15 a l'atsús de l'amo en Pere Peixet, uns tres cents santjordiers enfilaren a peu el camí de Binisalom, atravessaren Son Mandivi per dins sa garriga, el camí de sa Comuna d'Algaida, entre pinars i terra prima cap a Son Canals, la possessió de Punxuat amb la seva església paleocristiana, el camí de Galdent cap a Son Roig i la carretera de Randa, costa amunt, uns per la carretera i els altres per les adreßeres fins el Santuari. Una pena de paisatge degut als incendis que han deixat el Puig pelat i sense cap casta de vida.

Un grup de niss, els benjamins de Sant Jordi foren els primers a arribar, a les 845, és a dir en tres hores i mitja, a les 9,00 arribava la primera dona, na Margarida Homar. Els voluntaris de la Creu Roja no tenen gaire feina, només unes tiretes o unes freges

als peus d'uns quants marxaires.

Davers les 10 arribaren més cotxes i autocars amb gent que se volia sumar a la festa. A aquesta hora va arribar també el president del Consell de Mallorca, senyor Albertí amb la seva senyora i gent del seu partit.

Hi va haver balls mallorquins i a continuació missa de tres presidida pel rector de Sant Jordi. Al sermó, el rector ens sortí ecologista i cridà en contra dels qui cremen els nostres boscos, dels qui destrueixen Mallorca, no va parlar del Trenc, pero tothom hi va pensar... el president Albertí escoltava...

Acabada la missa, tothom a dinar. Uns dos cents al restaurant del Monastir, els altres, s'escamparen pels pocs llocs de la muntanya que no estan cremats i menjaren allo que havien duit.

Havent dinat, la gent davallà rapidament de la muntanya perquè el Mallorca s'havia d'enfrontar amb el Barça, cosa que molts no se volien perdre.

Un exit total, el d'aquesta marxa, la III organitzada a Sant Jordi de Ca'n Peixet a Cura a Peu.

LA MUNTANYA SANTA

El puig de Randa (543 m) està tan allunyat de la serra Nord com de la serra de Llevant. Amb el veïnat puig de Son Reus (501 m), que és la mateixa unitat orogràfica, té la forma d'una ferradura, oberta cap a ponent, on s'ubica el llogaret de Randa, que és el que dona el nom al puig.

El puig de Galdent (420 m), a ponent del de Randa, seria l'altre puig important de l'anomenat massís de Randa.

Al puig de Randa hi ha tres antigues ermites d'història independent, però anàloga, han tingut moments d'esplendor alternant amb altres d'abandó. En l'actualitat, el que hi veim és de construcció moderna, si bé s'hi conserven algunes talles dels segles XIV i XV. Ara una carretera ajunta les tres ermites o santuaris.

En aquest lloc, es considera que es va iniciar la vida eremítica a Mallorca, quan s'hi va retirar a meditar l'insigne beat Ramon Llull, l'any 1275, a la cova que coneixem per tradició. L'exemple fou seguit aviat per altres ermitans, que s'instal·laren en cabanes i coves. S'edificà una petita ermita a «Nostra Dona Santa Maria». Posteriorment, funcionà ací una escola de llatinitat. La imatge de la titular de l'ermita era la de Nostra Senyora de Randa, per intercessió de la qual es feren moltes curacions: d'ací el nom de Nostra Senyora de Cura, amb què es coneix avui, citat ja el 1549.

L'any 1394, Arnau Desbrull obtingué permís per

a fundar una ermita amb els seus acòlits. La dedicaren a sant Honorat. Actualment hi fan el noviciat els missioners del Sagrat Cor.

El franciscà P. Antoni Caldés es va retirar a fer vida eremítica a la cova espectacular que hi ha al SE del que l'«Amic» anomenava «Mont Sant». Mentrestant, es construí una ermita d'història molt més modesta que les altres dues. La primera construcció de Nostra Senyora de Gràcia és de la darrerria del segle XV.

Als peus de la muntanya encara hi ha un altre santuari: Nostra Senyora de la Bona Pau, que abans fou la parròquia de Sant Pere de Castellitx, primitiu nucli de població, antecessor de la vila d'Algaida. Es conserva bona part del que ja existia l'any 1236. És de destacar l'arc d'accés, de reminiscència romànica.

Castellitx - Albenya - Cura - Sant Honorat - Gràcia - Albenya

De Castellitx de la Pau anirem cap a Randa pel camí ara asfaltat. En haver fet un quilòmetre, veurem a la dreta una caseta moderna i a l'esquerra un camí, que és el que va a Albenya.

D'Albenya, sortim a la carretera de Montuïri a Randa. Anant cap a Randa, a 300 metres, a l'esquerra, veurem una barrera menorquina. Travessam un

figural, deixant a la dreta una altra barrera igual a l'anterior, i entram dins l'alzinar incipient, per on ens perdrem, però és igual, perquè tots els camins duen a Cura —si els agafen bé, és clar—. Després passam un altre tram d'alzinar, presumptament clímax, ací amb ginestra borda al sotabosc, i el darrer tram tot és un carritxar amb estepa blanca.

Un cop a dalt ja veureu a la dreta el complex turístico-religiós de Cura. Abans d'entrar-hi, a l'esquerra, un camí que passa per davall del monestir duu a la Cova del Beat.

De Cura a Sant Honorat hi ha la carretera, però es poden fer dreceres. Tot el cim està entapissat de mata; qualche pi o alzina intenten reeixir-hi, però són pocs.

De l'esplanada de Sant Honorat, mirant al pla, veurem un camí empedrat que duu a Gràcia.

De Gràcia, de davant les cases, arranca un camí en fort descens, passant primer entre les figueres de moro i després entre la garriga i els sementers, fins arribar a Son Mulet. Després seguint en el mateix sentit (cap al nord), per camí de carro fins a Son Grau.

Tot d'una, passat Son Grau, a l'esquerra veureu un botador a la paret. Seguint en el mateix sentit a la mala, a l'esquerra dels sementers trobarem un camí que arriba fins a Albenya.

PERE LLOFRIU

SA CARTERA DE S'ARANJASSA

Avui, dium a les planes de S'ARENAL DE MALLORCA a na Tofoleta, sa cartera de S'Aranjassa, nom que li ve de ser la dona del carter d'aquest poble, llogaret de San Jordi.

—Com és que repartieu vos les cartes si el carter era el vostre home? li demanarí.

—El carter era el meu home, però jo passetjava les cartes. Ell només guanyava 29 pessetes cada mes i això no bastava per res. Ell anava a una pedrera a fer de trencador, els dissabtes i diumenges, repartia les cartes però entre setmana ho feia jo. A més de les cartes, repartia El Dia i El Correo de Mallorca, els diaris d'aquell temps, després l'any 29. Els duia per S'Aranjassa, el Pillarí, la Porciúncula, Ca N'Alegria i Ca'n Divertit. —Ca'n Divertit ha desaparegut perquè ara hi ha el Camp d'Aviació, —saps que en feia de quilòmetres cada dia a peu, per això vaig tan bona als meus 79 anys.

—Això era molte feina, repartir les cartes a tants de pobles i possessions. Com vos arreglaieu?

—A moltes cartes les deixava als cafés. Les nines de la

costura també se'n duïen les cartes cap a ca seva.

—...?

—També pagava els vells que aquells temps cobraven les tres pessetes, tres pessetes cada dia. Cobraven 90 pessetes cada més i tots me donaven una pesseta de propina i jo ben contenta. Guanyava més de les propines que de la paga.

—...?

—L'any 58, posaren el carté del Pillarí, noltros mos quedarem amb la cartera de S'Aranjassa, amb la mateixa paga, llavors l'any 65 el meu home va esser tocat i el jubilaren, donaren la cartera al carté de Sant Jordi. Jo vaig continuar repartint els diaris i ho faré mentres pugui caminar.

—Quants de diaris repartiu a S'Aranjassa?

—Vint-i-dos, el Diari de Mallorca i el Balears. Volíem que repartís l'Ultima Hora, però vaig trobar que ja me bastava amb els que tenia. Se guanya molt poc repartint els diaris a S'Aranjassa, jo ho faig més per gust que pel guany que hi ha.

SNOOPY

LLIGA DELS ANGELOSOS: "THE HOLE ON THE WALL" CAMPIÓ

Els darrers 5 minuts del partit daren la volta al marcador i al FAR WEST va haver-se de doblegar i perdre el títol que anava guanyant enfront del HOLE ON THE WALL.

Així han quedat idò les coses després de la darrera jornada en la lliga dels anglesos que s'ha jugat al llarg de tot l'estiu al Camp Antoni Roses de S'Arenal.

	J	G	E	P	GC	GF	Pts
HOLL IN THE WALL	10	7	2	1	45	15	16
Far Est	10	7	2	1	37	27	16
Britania	10	5	2	3	42	24	12
Chaplins	10	3	3	4	20	24	9
Picadilly	10	2	1	7	22	46	5
Drift Inn	10	1	0	9	14	44	2

Holl on the Wall ha estat campió per millor golaveratge tant directe com indirecte. Enhorabona a tots! Cal ser anglesos per aguantar tot l'estiu jugant a partir de les dues de l'horabaixa i a més pagar ca-

da vegada un lloguer al camp! Cal a més ser uns cavallers per acabar una competició de 15 setmanes sense incidents importants i arribar a la final. Enhorabona!

CAVALLER ERRANT DE LA CATALANITAT

Sorprèn el seu català després de veure'l venir de lluny amb la seva alçada i l'aspecte d'home arribat del nord, del de més amunt. Sorprèn també el seu coneixement de la història i la cultura de Catalunya. No en va, Tilbert Didac Stegmann somriu i assegura que faria amb molt de gust d'ambaixador català a Alemanya si algun dia, per aquelles coses de la política, en calia nomenar un. Les seves energies semblen aplicades totalment a la funció de pont cultural entre Alemanya i Catalunya, i per si no n'hi hagués prou dedica la seva vida a l'impartiment de classes a l'institut de Llengües Romàniques a la Universitat de Frankfurt. La fundació i muntatge de la primera i més important Biblioteca catalana és també un altre dels seus objectius. Compta, per aconseguir-ho, amb l'ajut de la Generalitat, que li envia els exemplars del fons editorial que compra, i espera també la col·laboració de la gent que particularment decideixi enviar-li llibres al·adreça de la Biblioteca Catalana de l'Institut für Romanische Sprachen (Postfach 11 19 32; D-6000 Frankfurt 11).

Sorprèn el seu català quan se'l veu amb l'aspecte d'home vingut del nord. (Foto: Luis Moreno)

La curiositat per conèixer el seu origen i el seu primer interès pel català ens descobreix una vida que comença a Barcelona cap allà l'any 39, quan el seu pare era Director del Col·legi Alemany de Barcelona. Si bé durant aquells primers onze anys de residència a Barcelona no es va preocupar pel català, si que va fer coneixença amb tota una sèrie de gent que, llavors alumnes de

l'Institut, més tard serien promots de la cultura i política locals. Després de molts anys es decidí a fer una tesi sobre Cervantes, i en tornar a Barcelona va descobrir que al lloc on va néixer hi havia un univers desconegut que calia descobrir. Anys a venir, Til Stegmann tindria —com ell mateix diu— la bojeria de promoure la idea de les Setmanes Catalanes a Berlín, les quals van convertir-se en la més gran i reeixida exposició de cultura feta a Alemanya després de la II Guerra Mundial. També ha publicat una bibliografia de llibres de temàtica catalana editats a Alemanya des del segle XVI, que és quan apareix el primer diccionari català-alemany.

Ara la seva activitat es concentra en les jornades de Karlsruhe, de les quals és també animador. Si se li pregunta per què tanta atenció a quelcom que li pren fins i tot gran part de la seva vida privada, contesta que la resposta agraïda de la gent d'aquí seria ja un bon pagament, si no fos perquè només la categoria d'una llengua i una cultura com les catalanes, ja s'ho val. De fet s'ha de confessar, com fa ell mateix, que la lluita pel reconeixement i la salvaguarda del català és una mateixa lluita, de proporcions diferents, a la que té l'alemany davant el monopoli total de l'anglès. No és immerescut que Francesc de Borja Moll bategés aquest personatge amb el nom de "Cavaller errant de la catalanitat".

J.R.

BAR DON BENITO

Us trobareu be amb Na Vicky i en Miquel

Internacional Pub

Edifici Don Benito
Carrer de Sant Bartomeu, 63

Aprop del Camp de Fútbol.

S'ARENAL DE MALLORCA

CAFETERIA SANT DIEGO

COQUES DOLCES CADA DIA
I AL VESPRE MUSICA DE PIANO

LA VEU DELS POBLES
a la una i mitja.

Els dimarts, la Veu de S'Arenal.

Els dijous, la Veu de Marratxí.

Els divendres, la Veu de Lluçmajor.

RADIO POPULAR, FRECUENCIA MODULADA

Ràdio Popular és cosa nostra

GUARDERIA INFANTIL MATERNAL
Oberta les 24 hores!
Al seu serveix a:
Setges de Girona, 9 baixos
Tel. 269779 - Son Verí de S'Arenal
CAPONATA

"L'ARENAL"

Sr. Director:

Us agrairé que, si ho considerau oportú, volgue donar a conèixer a través de la secció de CARTES del vostre diari les següents estrofes, seleccionades de la bella i oblidada poesia de Jeroni Roselló: "L'Arenal", publicada a l'ALMANAQUE BALEAR corresponent a l'any 1878, les quals malgrat no fer gaire més d'un

segle que foren escrites, comencen a tenir un interès quasi històric-geològic per a l'indret que les inspiren:

Arena i més arena;
no hi ha ferm pel peu ni
/caninnoi;
la petjada s'hi enfonsa,
i de seguit l'esborra el vent
/tijol.

Her no hi ha les falde

ni les petites valls esmal-
/ten flors;
mes lo pi hi ret ses pinyes,
i els sinitals ses cirretes
/d'or.

Ben verde és la pineda,
encar que areli en l'arenal
/tot moll,
mesclat la seva música.
a la del mar que remoreja
/prop.

La lectura completa

d'aquest poema, m'ha duit a recordar un fet que tots coneixem i que massa sovint oblidam o no tenim en compte: que la virginitat —i de forma prou notable quan aquest terme s'ajusta metafòricament a la Natura violada per l'asfalt, el ciment i el ferro— una vegada que esperd ja no pot ésser mai més recuperada. Moltes gràcies.

ANTONI LLULL MARTÍ

La gent continua aparcant malament davant el consultori de S'Arenal, llavors hi ha topades. Els municipals no fan res per solucionar això.

Vuitanta anys tenia l'àmo en Joan Quetgles, es Murer, quan morí aquest mes pasat a S'Arenal. Soci de la AA.VV i bon amic, anava per tot amb la seva motoreta, hi va anar fins el darrer dia. Ara no hi anira més. El vegeu en el Cel.

CAP-GROSSOS

GUILLÉN

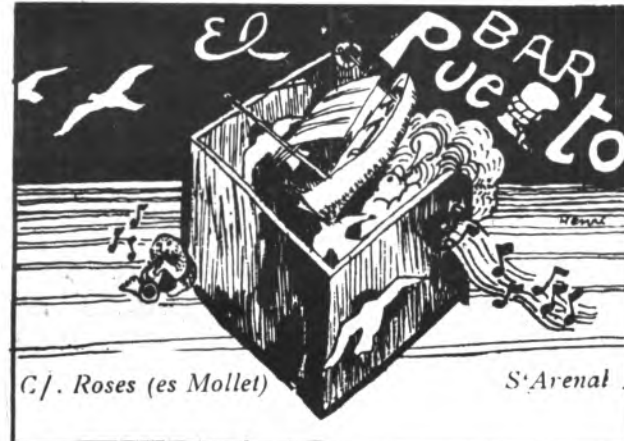
PERRUQUERIA KATI

BERENGUER DE GIRALT, 5 SANT JORDI
Tel. 266813

ESCOLA
D'INFANTS
PETITO

Plaça Reina
M.ª Cristina s/n.
Tel. 26 68 15 - S'ARENAL

G./J. Roses (es Mollet)

S'Arenal

BARBACOA
SA MASIA

Carns i aus a la brasa.
Carrer de Sant Cristòfol n. 65
Davant l'Església de S'Arenal.

Floristeria IRI

SERVICIO INTERFLORA

DIGALO CON FLORES
SAY IT WITH FLOWERS
DITES LE AVEC DES FLEURS
LASST BLUMEN SPRECHEN

Digau-ho amb flors.

Av. Bartolomé Riutort, s/n.
Tels. 26 23 59 - 26 49 44
Ca'n Pastilla
PALMA DE MALLORCA

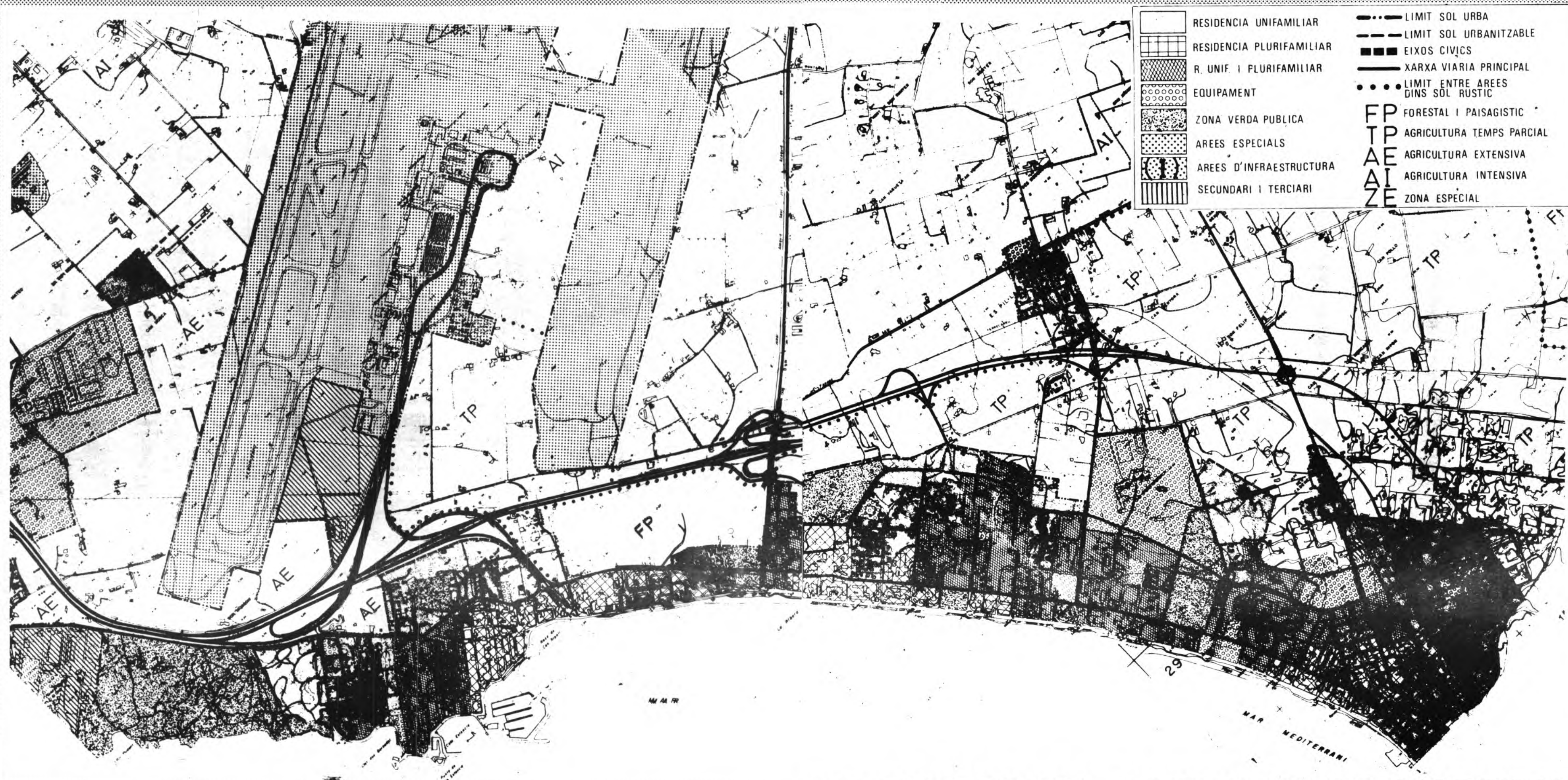
TALLERES VALLESPÍ

Mecánica
PlanchaPintura
al Horno

San Juan de la Cruz 119 - Tel. 41 38 67

SAN FERRIOL (Mallorca)

CARRETERA DE LA PLATJA DE S'ARENAL SERA PEATONITZADA

LASSER ELECTRONIC

INSTAL·LACIONS I SERVICI TECNIC
Circuits tancats TV, porters automàtics, a
nes, imatge, so i telecomunicació.
A Ciutat, Escultor Galmés, 10-D Tel. 2531
A S'Arenal, Salut, 9. Tel. 266357.

General recentment aprovat contempla les propostes estructurals en una serie
specialment a les zones verdes i a la trama viària.
it aquesta serie de reformes que proposa el pla, mereix la pena destacar, per
ns el nostre poble el de Ses Fontanelles de Ca'n Pastilla que quedara conver-
c. Al mateix temps se produirà la peatonització de la carretera de la vora de
ngant-se aquesta peatonització fins a les proximitats del Portixol al Molinar
sa convertirà tota la Badia en un passeig que anirà des de S'Arenal fins a Ciut-
ap interrupció.
anització Bellveure que estava prevista des del Torrent dels Jueus fins al final

de Ses Cadenes, ara només sera fins el Camí de les Canteres, on se troba la redacció del
setmanari S'ARENAL DE MALLORCA. La zona d'equipaments, serà al costat de l'ho-
tel Géminis fins a Ses Cadenes. També hi haurà una gran zona d'equipaments entre
S'Arenal i Es Pil·larí, zona que continuarà com a verda fins a la vorera de la mar.

Noltros pensam que se podria peatonitzar qualche carrer a dins S'Arenal. El carrer
Amilcar podria ser enrratjolat, s'hi podrien sembrar arbres, podria ser una zona comer-
cial, el passeig interior que encara no té S'Arenal. Els veïnats, pero són els qui ho han
demanar. Ara hi són a temps. Es el temps de fer alegacions per amillaror el Pla General
abans de ser definitivament aprovat.

**TOP LESS
ACUARIO**
AMBIENT AGRADABLE
Exèrcit Espanyol, 54
Telèfon 266216
S'ARENAL DE
MALLORCA

TOMAS DARDER, ANIMA I COR MARINERS

Romàs Darder Hèvia és una fitura discutida en el nom de la nàutica. Jo diria que aquest es el seu millor aval, recolzat en els constants metes que ha aconseguit al llarg de la seva vida ja octogenària. En aquest sentit podríem citar exists deportius i socials. Des de regates de motonàutica i vela que s'han desenvolupat a Mallorca, fins a la potenciació de Clubs Nàutics com el de CA'N PASTILLA o el mateix Reial Club Nàutic de Palma. En definitiva, una vida, una manera d'ésser, una filosofia, una línia que acaba de ser reconeguda amb la Creu del mèrit Naval.

—Des de quen navegau per aquestes aigües?

—Des de sempre. No record cap moment de la meua vida que hagi estat deslligat de la mar.

Sempre de forma ac-

tiva?

—Sempre.

—Sabeu que teniu enemics?

—Pobre de qui no en tenguí.

—Diuen aquest enemics que la vostra relació amb la nàutica és imposada per qüestions de negocis.

—No negaré que la meua empresa hagi estat relacionada amb la nàutica deportiva, se me pot acceptar o no: però no vull que se me sotmeti a judici en el que jo hagi de presentar proves de inocència.

—Quants de doblers heu guanyat amb les coses de la mar?

—Quants de doblers creis que he perdut?

—Perdut? Vos sou un lluitador nat... un guanyador de sempre.

—A nivell particular, mai m'he mogut per cap recompensa econòmica. A nivell d'empresa, crec que

vaig neixer massa prest. El negoci de la nàutica començarà a funcionar dins de 5 anys.

—Com és això?

—Evidentment, els Països Catalans són un País turístic arrambat a la mar. Tenim les millors costes i les millors aigües de la Mediterrània occidental. Pel que pertoca a les nostres Illes, no és perogrullada assegurar que a més tenim els millors païssatges. Per això encara estam sense descobrir pel nou turisme nàutic internacional.

—No ho entenc.

—Fins ara, el turisme nàutic era un turisme d'èlite que només podíem practicar els econòmicament molt poderosos. Però amb els trancurs del temps i la democratització econòmica d'Europa, s'ha creat un nou turisme nàutic del que se pot beneficiar qualsevol ciu-

tadà amb ingressos mitjans. El problema és que el nou turista nàutic, no disposa del temps, ni dels doblers de les embarcacions del vell turisme. Per això no poden arribar alegrement des d'Alemanya, amb la perduda de temps que això suposa.

—Comprenc. Aquí entre joc el tranvassament Rhin-Ródano.

—Exacte. Quan el nou canal estigui funcionant amb regularitat, hi haurà un pas increïble que deixarà Alemanya, per exemple a un tir de pedra. Imaginau el que pot suposar per un alemany o un suís arribar fins a la Mediterrània en la seva pròpia embarcació? No creis que una meta a aconseguir serà sense dubte Mallorca?

—Estic convençut.

—Ens podem preparar per rebre a les Illes més de cinc mil vaixells anuals.

—Cinc mil vaixells? On els posarem?

—Aquesta és la dificultat que tenim avui dia. Però tenim temps per poder-ho planificar i resoldre-ho de manera raonable. Si continuem negant-nos el nostre caracter mariner, passarà el que va passar amb el boom turístic: improvisacions, manca d'estructures, serveis deficients, etc., etc.

—I perduda del turisme nàutic...

—...Perduda no. El turisme és un fenomen impareable que arregussa. Allò que pot ocórrer aleshores

és que acabi arregussant les nostres costes i no ens concedeixqui treva per a poder seleccionar, cosa

que al cap i a la fi, és allò més aconsellable, i allò que acaba per ésser més rendable.

**CADA VESPRE
A PARTIR DE LES NOU
ANIMACIÓ MUSICAL
i FOLKLÒRICA**

**TOTHOM HI ES
BENVINGUT**

AGENT OFICIAL: BARTOMEU JAUME I NADAL
A S'ARENAL, SANT CRISTOFOL, 6 TEL. 260001
A LLUCMAJOR, HISPANITAT, 17-16 TEL. 660140

PINTURES A. MESTRE

**MOQUETES
PAPERS
PINTURES
REVESTIMENTS**

**APLICACIÓ DE PLASTICS
LIQUITS A LA CONSTRUCCIÓ**

EXPOSICIÓ I VENDA C/. CANNES. N.º 27 - TEL. 490264

Art i Joia

**Rellotgeria. Joieria. Argenteria. Objectes de real.
Trofeus. Gravats. Preus de Fàbrica**

Avda. del Cid, 82
☎ 41 9965

SON FERRIOL

**KING'S
FRIED
CHICKEN**

**ANTONI AMENGUAL I
MARI CARMEN GARCIA**

**AVINGUDA NACIONAL, 7 (ENTRE BALNEARIS 7 i 8) APARTAT 17 -
S'ARENAL DE MALLORCA - TEL. 266562**

**L'EXQUISIT
POLLASTRE FRIT**

Els curs escolar ha començat. Amb aquestes fotografies preses amb motiu del final de curs passat a l'Institut de Son Ferriol, volem recordar aquest event que canvia radicalment la manera de viure de la nostra societat, però sobretot dels estudiants i dels seus mestres.

Mairata

Fusteria metalica
en ferro i alumini
Porte, balcons, barres, arrambadors

San Joan de la Creu, 90 - 100
Telèfon 240297
SON FERRIOL

Són els directius d'un dels clubs de joves de Son Ferriol. A partir del pròxim número, col·laboran a aquesta revista.

Sa glosa d'en
Pere-Gil

Son Ferriol

Acabat es rebumbori
de sa festa de ball de
/bot,
en té una altra, de re-
/bot,
estrenant ambulatori.
Se miri per on se miri,
si ara teniu ambulatori
ja teniu sanatori
tenint a SOR PATRO-
/CINI.

Ja ho diu En TIA
ROSER: "No li paga-
rem mai, el que aquesta
monja es capaç de fer".

CASA MORA

Articles de ferreria
CORRETGES I VERGUES DE PERSIANA
Reixats i barres

☎ 27 04 58

C/. Rocinante, 28 -

SON FERRIOL

BODEGAS SAN PEDRO
"Junillas y Valdepeñas"

Sant Joan de la Creu, 50
SON FERRIOL

SEAT

Agent oficial no. 0523

FRAU Automòviles

Compra-venta automòvils usats

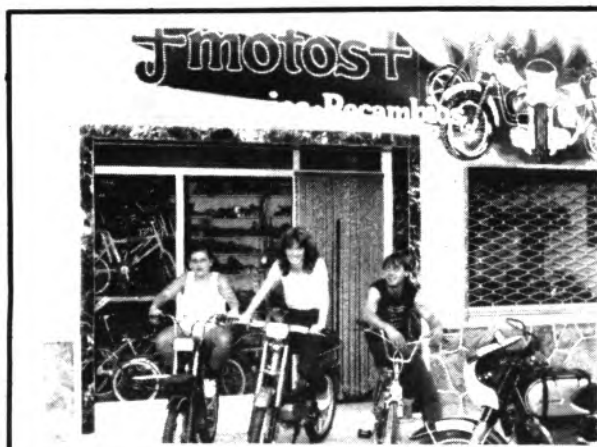
Exposició:

Avingda. del Cid, 84

Tallers:

Rocinante, 18

Informació i venda: Rocinante, 22. Tel. 241947
SON FERRIOL

AVINGUDA
DEL
CID' 10

TELEFON
243732

Cotxes i bresos amb la
garantia Jané
Peces de vestir infantils i
talles fins a cadell i polleta
Avinguda del Cid, 51
SON FERRIOL

MARRATXÍ

PROBLEMES ESCOLARS

A Marratxí, com a molt de llocs, va començar el passat dia 15 el curs escolar 83-84, tot pareixia que s'havia de desenvolupar sense cap mena de problema, però el problema i gross va sortir al col·legi Costa i Llobera. La història d'aquest problema es la següent.

Fa dos anys el Consell de Direcció d'aquest centre ja va veure la problemàtica que se produiria dins el següent curs o lo més tard l'altre curs, per això va sol·licitar un mestre a la Delegació de Cultura, el passat mes de maig, digueren al director del Centre que el mestre estava concedit, amb aquesta notícia acabà el curs 82-83. I ja començà allò que a produït el problema, el dia 12-9-83 amb reunió a la Delegació de Cultura entre el Director del Costa i Llobera, un representant del pares al Consell de Direcció i el Regidor de Cultura.

ra de l'Ajuntament varen parlar del nou centre de EGB que havien de fer el Pont D'Inca Nou, el dia 12-9-83, també amb reunió a la mateixa Delegació, el Delegat Sr. Crespí comunicà al Director del Costa i Llobera, que era totalment impossible donar el mestre que li havien promès, davant d'això al Director demanà una solució ja que es trobava amb cursos de més de 40 alumnes, el Delegat donà la solució de traslladar els alumnes de Es Figueras al centre del Pont D'Inca.

Dia 15 d'aquest mes de setembre començà el curs escolar i el director de Costa i Llobera comunicà als pares d'alumnes d'Es Figueras lo que havia decidit el Delegat. Els pares no estigueren d'acord amb aquesta resolució i una comissió d'ells visita el Col·legi del Pont D'Inca, el qual no reunia les condicions necessàries, davant això va-

ren acordar pels dilluns pujar en manifestació des d'el Figueras al Col·legi de Costa i Llobera, allà foren rebuts per Director, qui als d'informà que allò era una qüestió de la Delegació del Ministeri de Cultura, acompanyats del Regidor de Cultura de l'Ajuntament varen d'anar a Palma a parlar amb el Delegat, el qual va rebre la comissió de pares, un pic va parlar amb ells, es posà amb comunicació amb Director de Costa i Llobera i amb el del Pont D'Inca, i tornà donar un d'altre solució, que només fessim el trasllat als parvuls, 1er., 2on i 3er., quedant a Costa i Llobera al de 4art. i 5é., cosa que se comunicà als pares, aquets el dimarts a vespre varen tornar reunir-se i manifestar-se el dimecres, el Director els feu entrega d'una fotocòpia de l'orde de trasllat firmada per Delegat, davant d'això els pares tornaren a Palma, i qui es produeix la gran sorpresa ja que el Delegat, tornà arrear una orde firmada i digué que admetia sin els alumnes maldament hi hagués cursos amb més de 40 alumnes, però que de mestre res de res. Per lo tant lo

que a fet aquest senyor que depend de Madrid, és llevarse un problema de damunt i pasarlo als professors que hauran de tenir més de quaranta alumnes al mateix temps que a tirat per terra la moral dels professors que han vist com sense cap mena de culpa, hauran de resoldre un problema que la Delegació del Ministeri ja sabia desde fa estona; i l'ensenyança no serà la mateixa ja que no es lo mateix donar clase a trenta cinc o donar-la a mes de quaranta alumnes.

Da qui és la culpa? de molte gent, dels representants dels pares al Consell de Direcció, els quals no varen fer cap tipus de reunió ni informaren a la resta de pares, trobanse a punt de començar un curs amb matricula de mes i sense professor.

Dels pares, porque només varen preocupar-se de coses del col·legi quan varen veure que els seus fills podian ser traslladats però durant tot el curs pocs pics els preocupà lo que passava i els problemes de l'escola.

Las victimas com sempre son els nins, que sense tenir cap culpa de res veu-

ran com el mestre, malgrat la seva bona voluntat, serà insuficient per atendre a més de 40 alumnes.

El gran culpable és el Delegat del Ministeri de Cultura, que si el mes de maig, sabent la problemàtica havia promès un professor, donà una solució, després un altre i al final passà sa pilota al claustre de professors, ¿quina credibilitat pot tenir un senyor que firma un paper i després a torne arrera? Amb definitiva, un problema que mos ve a demos-

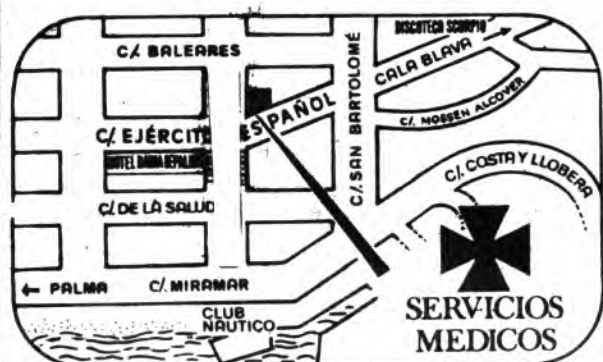
trar un pic més que mentres dependiguen de Madrid, amb cüestions tan importants com es l'ensenyança tot seràn problemes. Esperem que el rencent estrenat Govern Autònom tengui aviat competencies damunt l'ensenyança pública, porque sabran de primera ma las necesidades de cada centre escolar, i no hauran d'esperar que uns senyors desde Madrid ens haguien d'enviar un mestre.

MIQUEL BOSCH I AUBA

SERVEIS MEDICS

URGENCIES LES 24 HORES

CARRER TERRAL, 52 TEL. 490011
S'ARENAL DE LLUCMAJOR

Flonistèria

IKEBANA

SERVICI I DECORACIO A DOMICILI
SERVICI INTERFLORA

Avda. Nacional, 19
Tel. 26 66 68

S'ARENAL DE MALLORCA

Les herbotes creixen pels carrers de Portol.

Es fàcil trobar pintors als carrers de Portol i de Sa Cabaneta.

Robert contra Horrach, un argelí i l'amo del cafè que és ahora president del Club observen la partida.

UNIÓ D'ESCACS DE MARRATXÍ

Aquest estiu just acabat de finir, s'ha fundat a Sa Cabaneta un Club d'Escacs. Aquest té 26 socis que entrenen cada dia. Fan comptes participar amb dos equips a la pròxima competició d'aquesta tardor. Com a primera temporada no tenen esperances de fer massa bon paper, hauran de pagar el mossatge segons paraules del president del club, pero feran allò que podran.

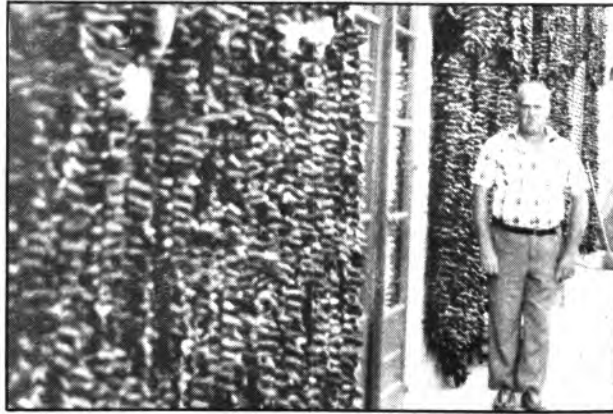
Els socis són del Pla de Na Tesa, Es Figueral, Sa Cabaneta. De Portol encara no n'hi ha cap, pero el president espera i desitja que els jugadors d'aquest poble s'associïn. Tots els jugadors del terme seran ben rebuts. Per qualque cosa ens deim

Unió d'Estatcs de Marratxí, ens diu el president.

La directiva d'aquest club de pensadors és la que segueix; President, Mateu Jaume, vice-president primer, Bartomeu Nicolau; vice-president segon, Enric Sirena; secretari, Emili Martinez; tresorer, Eduard Calvo; i els vocals, Manuel Vazquez, Josep Lluís Sirera, Joan Valeige, Fulgenci Bergues, Antoni Trilla, Nicolau Barceló i Emília Martines.

Una bona iniciativa aquesta d'organitzar el deport d'escacs al terme de Marratxí, que donarà que parlar quan estigui en plena competició.

EL PREBE BORD

Enfillos de prebes penjen per las facanes de les cases de Portol.

L'espectacle és bell. Les facanes de Portol cubertes de prebes vermells que s'assequen al sol. Els prebes se cultiven i creixen al Pla de Sant Jordi, la seva dessecació i molturació se fa a Portol. Abans, en aquests temps, totes les facanes n'estaven cubertes, ara ja n'hi ha ben poques. Se secan els prebes dins el forn i se molen, pero el producte, el prebe bord que s'emplea per pastar la sobrassada no és tan bo. Recomanariem —i no cobram res per fer-ho— que els qui vulguin tenir bon porquim, vagin a comprar el prebe bord a Portol. Tembé és aconsellable anir-hi i passar-hi unes hores... es un poble meravellós de cases antigues, ben cuidades amb grans jardins

i figuerals de moro. Es fàcil trobar als seus carrers i als de Sa Cabaneta pintors que plasmen damunt les seves teles la natural bellesa.

Els carrers, però no estan ben cuidats. Les obres de conducció d'aigua s'eternitzen. Els caramulls de material són normals als carrers... les herbotes s'encarregen de tapar-los i donen testimoni de la llentitut de les obres.

TALLERS FORTEZA

REPARACION EN GENERAL DEL AUTOMOVIL

Tte. Cañellas Alcover, 20
EL MOLINAR

Tel. 24 15 31
Palma de Mallorca - 6

ADREÇOS DE TAULA-LLENCERIA
BRODATS
PARAMENTS-FLASSADES I
ENCARRECS

Brodats JIM

Antonia Catalá

Exercit Espanyol, 3
Telèfon 263819 S'ARENAL DE MALLORCA

C/. Platón, 16
Tels. 41 89 51 - 41 89 15

Son Ferriol

El personal dels balnearis de la Platja de S'Arenal, agraeixen la bona acollida que els ciutadans, llumajors i areners els dispensen.
Sempre al vostre servei.

LA DIRECCIÓ

Son Verí
S'ARENAL DE MALLORCA

PLA DE NA TESA

A Pere J. Morey, amb perplexitat

Els malabarismes d'UM sobre Es Trenc

Per Xavier Pastor (*)

L'home amb la màquina fa una signa, llavors hi posaran reixeta (rejilla), cosa que separarà un poc més el Pla de Na Tesa del Pont d'Inca.

Això no agrada als nins. Fins ara des del Pla de Na Tesa, anaven tot dret al Pont d'Inca per anar a l'escola. Ara s'haurà acabat i la gent se fa moltes preguntes. Es que no se podria dur aquest aeroport a un altre indret de Mallorca? Es aconsellable tenir un aeroport a un lloc tan poblat com és ara el terme de Marratxí?

Els de Madrid, però, tenen la paraula en aquest tema i en molts d'altres que haurien de concernir només als mallorquins.

Un bell jardí, ben cuidat i conservat, és el del Pla de Na Tesa. Els caramulls de fems i l'exmotxim, pero, estan mesos i mesos als acons i això no està bé. Els veinats se queixen i demanen que fa el batle de barri.

Sr. Pere J. Morey, Secretari General d'U.M.:

La carta oberta, que heu dirigit al vostre homònim i a l'opinió pública sobre el tema d'es Trenc, així com les recents manifestacions dels òrgans directius del vostre partit, ens han omplert de perplexitat. Ja no entenem res de res. Quan va aparèixer a la llum la Unió Mallorquina, i va fer públic el seu "comic" manifest electoral, moltes de les persones que ens preocupam pels temes relacionats amb el medi ambient i per l'ordenació del territori a les Illes, ens vàrem felicitar: a la fi havia aparegut a Mallorca una opció de dreta intel·ligent que assumia, per convicció o pels seus propis interessos econòmics, el respecte al paisatge i als ecosistemes singulars. Els seus correligionaris europeus ja ho havien fet fa molts d'anys.

Era evident que molts de nosaltres mai votaríem Unió Mallorquina. Però pensàvem que sí que ho farien els proteccionistes més conservadors, ja que és absolutament cert que no tots els que estan farts de veure i patir la destrucció urbanística del nostre arxipèlag són gent d'esquerres. Al GOB mateix hi tenim exemples. Aquesta esperança matitzada per una desconfiança que s'ha demostrat plenament justificada, la vàrem fer pública als actes pre-electorals organitzats per la nostra associació, i als quals assistiren els vostres representants. Però la vostra actitud posterior ha demostrat lo il·lusori d'a-

questes previsions i la ingenuïtat de la nostra esperança. No se pot, ni amb cartes obertes ni amb declaracions públiques, fer-nos oblidar als que assistirem als plens del Consell de Mallorca en els que se tractava el tema d'es Trenc, l'ambigua actitud del vostre portaveu a aquesta càmera: Va presentar esmenes moderadores de les al·taries permeses a la urbanització, matitzades per freqüents manifestacions de respecte a la propietat privada, com si aquests fossin els nuclis de

la qüestió.

Tampoc oblidarem fàcilment la terca insistència del vostre President en intentar evitar que es Trenc fos inclòs en la votació, junt amb els altres espais naturals agafant-se pels pèls a una errata de transcripció que apareixia a la moció presentada pel PSM. Només l'opinió del secretari, de la qual el president va discrepar obertament, va permetre que el CIM se manifestàs per una ambigua protecció no definida en una primera oportunitat. Al sortir d'aquella sessió dúiem una impressió clara: el Consell Insular de Mallorca no salvaria Es Trenc. El plenari del mes d'agost ens ho ha confirmat.

Si Es Trenc i la seva salvació són tan importants per Unió Mallorquina, per què no va esser inclosa la seva protecció en els pactes de Madrid entre el vostre partit i A.P.? És que ens voleu fer creure que polítics experimentats com voltros ignoràveu que els temes d'ordenació territorial i de Cultura serien els més conflictius de la nostra Comunitat Autònoma? O més bé vàreu subestimar la capacitat dels ecologistes illencs per connectar amb la voluntat popular i mobilitzar-la en defensa de la nostra darrera gran platja? Tal vegada vàreu pensar que l'aprovació de la urbanització "ecològica" passaria sense grans problemes, i no se convertiria en un problema de govern. El més conflictiu dels seus primers cent dies.

Però, en qualsevol cas, si acceptàssim les actuals manifestacions proteccionistes d'U.M. se donaria una curiosa circumstància: tant en el Consell Insular de Mallorca com al Parlament Balear hi hauria una majoria absoluta de diputats i consellers favorables a la no urbanització d'es Trenc. I malgrat això, la urbanització pretén seguir endavant... No posa això en qüestió, senyor Morrey, fins i tot els més elementals principis democràtics?

Aquests raonament ens duren a l'autèntic nus dor-

l'Ajuntament de Ciutat poden fer oblidar que Unió Mallorquina és corresponsable moral i política de totes les decisions d'aquest Govern autònom. La vostra posició no és incòmoda per dretes i esquerres. És incòmodíssima per voltors mateixos. Els vostros militants i votants vos demaran explicacions més prest o més tard. Ja han començat a fer-ho.

(*) De la Junta del Grup Ornitològic Balear

UNA ENGANYADA

"Es Trenc serà urbanitzat
qui l'urbanitzarà? (AP i
s'urbanitzador que l'urba-
un bon trenc se farà".

Un trenc que vos xaparà per mig perquè sa gent no perdona. Molta gent va confiar en U.M. ja que se considerava com "una opció política regionalista, moderada i reformista, lluny de la dreta conservadora" (paraules textuais de Jeroni Albertí per demanar vots).

Era es partit amb un nom nou, abans era UCD, que defensaria ets interessos des mallorquins, molta gent ho va creure i jo per desgràcia també.

No deu esser un partit molt regionalista ja que enfronta els interessos des mallorquins contra els d'una companyia estrangera, queda molt lluny es seu lema: "es mallorquins han de comandar a Mallorca".

En quan a sa moderació no se veu en lloc ja que sempre dona ajuda a sa dreta conservadora de sa que deia se sentia tan allunyada. Guanyàreu es vots amagant sa vostra ver-tadera ideològia, ara tot-hom ja sap qui sou i com feis servir sa vostra moderació inclinant-la sempre cap es mateix costat de sa balança.

Haurieu pogut ser un vertader partit moderador, ja que molta gent vos culpa a voltros i no a AP, perquè tothom ja sabia sa seva ideologia i més o menys com actuariem (com a mínim no se varen dis-fressar) mentres que voltros la dieu ben amagada amb sa vostra moderació i mallorquinitat.

Sa bostra política de defensa de la Natura és un poc estranya, avui ha caigut Es Trenc.

I demà què caurà?

M.S.B.

FERRERIA CA'N RUBI

Treballs en alumini
Reparacions de maquinària agrícola
Canals de Zinc
Tot tipus de feina en ferro
Antoni Costa
Sant Domingo, 2
Tel. 602550 SA CABANETA

NETETGES PARTICULARS I INDUSTRIALS

OSIFAR S.A.

Gremi de "Silleros y Albarderos"
(Devora pistes examen de conduir)
Polígon de la Victòria
Telèfons 295550 - 295554
PALMA DE MALLORCA

LLEI DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA ARA

L'article tercer de l'Estatut d'Autonomia de les Balears diu: "La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà, juntament amb la castellana, el caràcter d'idioma oficial. Tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la i ningú no podrà ésser discriminat per causa de l'idioma". I més endavant, a l'article catorzè, assenyala que un dels objectius dels poders de la Comunitat serà el de la normalització del català.

Es evident, per tant, que tenim al nostre abast un instrument legal ben clar i contundent per aconseguir la normalització de la nostra llengua. Ara tot depèn de l'ús que en facin els poders públics (Parlament, Consell, Ajuntaments) i que en fassem tots nosaltres. No és gaire encoratjador veure l'actitud de molts dels integrants del Govern Autònom —precisament la dels que comanden— i conèixer els seus antecedents polítics i ideològics; i és difícil que defensin de bon de veres una cosa en la qual no creuen o de què no n'estan convençuts. Pensam que només una actitud decidida dels ciutadans els obligarà a prendre mesures per a "l'estudi i protecció" de la nostra llengua tal com disposa l'Estatut.

Es evident que tenim davant una tasca difícil i previsible llarga per fer, que no ens ho donaran tot fet ni d'un bon tros. Aquesta normalització que desitjam ha de començar per l'escola i ha de continuar a tots els nivells. Hem d'exigir uns medis de comunicació en la llengua que parlem. Hem de reclamar el nostre dret a expressar-nos en la llengua que més ens agradi davant tots els organismes públics, sabent que no podem ésser discriminats per aquest motiu. Hem de demanar, senzillament, l'aplicació de les normes estatutàries.

Per a la majoria de lingüistes no és possible un autèntic bilingüisme perquè forçosament una de les dues llengües gaudeix d'uns avantatges damunt l'altra que fan que el bilingüisme degeneri en diglòssia, éa a dir, situació de privilegi d'una de les dues maneres de parlar. Aquesta és la situació en què ens trobam i, per arribar a un estat de més igualtat i justícia, és fàcil pels nostres polítics —si és bar a un estat de més igualtat i justícia, és fàcil pels nostres polítics —si és que volen— veure quina de les dues llengües cooficials a la nostra Comunitat necessita més ajuda i promoció.

S'ARENAL DE MALLORCA, que sempre ha mantengut una postura clara sobre aquest punt, afeig la seva veu a la d'aquells que demanen una Llei de normalització lingüística justa i eficaç. I, a més, la demanam no per demà, sinó per ara.

SNOOPY

© United Features Syndicate Inc., 1955

CAFÉ CA'S NEGRET BAR MALLORQUÍ

Begudes	Preus
Cafè	
Conyac	
Cervesa	
Entrepans	
Pa amb oli	
Pa amb formatge	
Pa amb cuixot	

(Es parla castellà)

A4.- Somos de Antena 4. ¿Qué piensa del proyecto de urbanización del Trenc?

Pep.- Me pareix una manca de sensibilitat per les nostres coses, però no només tenim un Trenc. La premsa, la ràdio i la TV són també altres Trencs, han trencat i trenquen el normal desenvolupament de tot un poble.

A

Jo m'apunt a l'opció A

CAFÉ C'AS NEGRED BAR MALLORQUIN

Bebidas	Precios
Begudes	Preus
Café- cafè	
Coñac- conyac	
Cerveza- cervesa	
Bocadillos- entrepans	
De aceite- pa amb oli	
De queso- de formatge	
De jamón- de cuixot	

RA.- Som de Ràdio Algaida. Què li sembla la urbanització d'Es Trenc?

Juan.- Hombre! una animalada. Entonces hauríem de fer una huelga o una sentada i impedir que duquin això a término.

B

Jo m'apunt a la B

CAFÉ CA EL NEGRITO BAR MALLORQUIN

Bebidas	Precios
Café	
Coñac	
Cerveza	
Bocadillos	
Pamboli	
De queso	
De jamón	

TVM.- Què li sembla la urbanització d'Es Trenc?

Tolo.- Contestaré en castellà perquè me va millor. Si la urbanisacion se hace rationally, no veo ningún problema. Los propietarios de aquellos terrenos tienen los mismos deretxos que los del Arenal, por poner un ejemplo.

C

Jo m'apunt a la C

APUNTAU-VOS TOTS A L'OPCIÓ A I SALVAREM LA NOSTRA LLENGUA

ES UN DESIG DE LA C.E.N.C. (Comissió per a l'Ensenyament i Normalització del Català). OBRA CULTURAL BALEAR.

Bilingües? Quadrilingües!

Aquest és l'any dels italians. Barcelona n'està absolutament ocupada. Te'ls trobes amb tota mena d'autos i motos. Genovesos, milanesos, napolitans, romans, veronesos... Tots tenen la característica comuna de dur l'acompanyant del conductor atabalat per un mapa desplegat del qual no comprèn ni tan sols on és el nord. Són xerraires i a la mínima oportunitat —usualment: de finestrella a finestrella d'auto, en un semafor en vermell— et demanen on és Badalona, o Cambrils.

Vet aquí una bona ocasió per recuperar els segles perduts i refer els lligams amb una cultura que és ben a prop de la nostra, i practicar l'italià que hores i hores d'audiència del festival de San Remo van deixar impregnats en la nostra pell de fills dels cinquanta. Això de l'italià, la canalla ho té més pelut: els seus anys d'infantesa ja no van estar poblats ni de Mines ni de Jimmies Fontanes, sinó de Crendence Clearwater Revivals.

Aquest agost, passejar per la Rambla és destruir el clíxé segons el qual, a Barcelona, els dos idiomes que se senten pel carrer són l'espanyol i el català. Després d'un parell d'hores, comences a demanar-te si, per aquesta «solidaritat» autofagocitadora que tant ens agrada els catalans, no fóra ja hora —si la invasió italiana ha de perpetuar-se i institucionalitzar-se els estius vinents de declarar co-co-oficial l'italià, ni que fos només l'agost de cada any. Si tan bo diuen que és el

bilingüisme, més bo encara serà el trilingüisme.

I, posats a fer, qui diu trilingüisme, diu quadrilingüisme: a l'italià podem afegir-hi l'anglès, que cada cop més és idioma habitual no ja l'estiu a la costa, sinó l'hivern, als bars avisats de Barcelona. No diuen, que hem de ser realistes i universals? Doncs deixem-nos de ximpleries i anem directes: per a les relacions internacionals, l'anglès. Ho diu en Lluís Urpinell, que s'ha proposat d'editar —a Barcelona— un diari en anglès que duria el nom de «Catalonia». No seria pas el primer diari en anglès d'això que —ben innocentment— en diem casa nostra. A Mallorca ja fa anys que en surt un. I el fet és d'allò més usual a les ciutats civilitzades. Des de París —que és un exemple de ciutat poc propensa a les veleïtats estrangeritzants— fins a Buenos Aires, passant per Bangkok, hi ha diaris en llengua anglesa arreu del planeta.

—No sé perquè els catalans sou tan tossuts a conservar la llengua —diuen que deia, més o menys, Unamuno a Carles Riba—. Que no us adoneu que d'aquí a cent anys tothom parlarà anglès?

—Exactament —responia Riba—. Per això mateix, nosaltres farem el salt directe a l'anglès.

Sense intermediaris interessats.

Quim Monzó

NO BASTA DIR "SI A LA VIDA" MANCA DIR I FER "SI A VIURE"

Potser que, de tot d'una, no hi vegeu gaire diferències; mes jo us asseguro que no és, tan sols, un joc de paraules o un voler canviar una frase per una altra. Darrera les paraules, sempre, s'hi troben unes idees, uns conceptes, una ideologia. També, sempre, uns interessos.

I, entre una i l'altra, n'hi ha molta de diferència. La podríem resumir així: El "SI A LA VIDA" se queda massa curt, massa fixat en una idea molt teòrica/abstracta del fet de poder bategar, alenar, tenir un cos... Com si "la vida" fos, solsament, un poder néixer sense tenir en compte les situacions i condicionaments que facin possible i digna aquesta vida que enceta el seu alé diari. Així, si voleu un exemple clar, no basta, per creure que uns pares estimen uns fills, donar-los el néixer sense que aquest naixement es vegi confirmat cada dia en un anar nasquant a les necessitats, dificultats, possibilitats de poder viure.

Així, des d'aquest exemple, podem dir el mateix per a un camp més ample: no basta, no és suficient, no és honorat, no és ètic, no és humà, quedar-se en una simple i, a voltes, teòrica afirmació de "SI

A LA VIDA" si no l'acompanyam del "SI A VIURE".

Perquè el "SI A VIURE" suposa i exigeix, també, una VIDA que es pot VIURE:

- en una casa
- tenint una escola que educa
- arribant a taula el pa necessari (i cada dia)
- acompanyats d'una salut vetllada
- un just treball
- una compartida llibertat
- una solidaritat amb els més dèbils

Podeu, tots vosaltres, continuar aquest inventari dels caires fonamentals que fan, o haurien de fer, que la nostra vida la puguem viure bé, i que fan possible l'estar contents i satisfets d'haver nascut i de continuar alenat i d'estar xalests a l'hora de fer balanç i voler continuar vivint.

I, si estimen tant "la vida" i ens dol que qualsevol no ho faci de la mateixa manera, mireu el per què no l'estima, el per què s'estimaria més no-viure o no-haver-nascut i, segur, coneixerem un món, fins llavors, desconegut i, tant de bo!, potser, també, véssim que fa falta molt de camí perquè, aquí i ara, TOTS PUGUIN VIURE (i no, tan

sols, alenar, caminar, malmenjar, maldormir...)

TONI GARAU

retalls

«BALEARES»

L'any de Lluc

Diumenge passat va començar «l'any de Lluc», que commemora el centenari de la coronació de la Mare de Déu patrona de Mallorca. Quasi deu mil persones, segons els organitzadors de l'acte religiós i de la «pujada de la Part Forana», es van sumar als altres molts milers que fa amb prou feines una setmana pujaven des de Palma al cor de la muntanya mallorquina en la popular marxa «Des Güell a Lluc». Davant d'aquestes circumstàncies hem d'assenyalar que el monestir, les muntanyes, no han estat oblidats pels mallorquins, sinó que l'esperit de Lluc continua ben present, tant a Palma com a la resta de la Mallorca actual.

Què empeny els mallorquins a caminar cap a Lluc? Esperit religiós? Potser esportiu? Nacionalista? Conservador? El fenomen Lluc resulta difícilment explicable, encara

UN DRET QUE HEM D'USAR

La característica essencial d'un règim democràtic és l'ampliació i profundització dels drets personals i col·lectius dels ciutadans. A partir d'ara els llucmajorers podrem fer ús d'un nou dret, negat pdes de fa molts d'anys als ciutadans d'aquest país. És evident que ens referim a l'ús oficial de la nostra pròpia llengua en les relacions amb l'administració municipal i viceversa.

A algú li semblarà una banalitat o futilesa sense importància, però, com hem repetit insistentment des d'aquestes pàgines, la llengua és un fonament bàsic del nostre país, i de la nostra personalitat col·lectiva. Per això, sense un reconeixement legal de la llengua pròpia de cada territori no castellano-parlant i sense l'ús normal —és a dir, a tots els nivells i per a totes les funcions, públiques i privades— d'aquestes llengües, no hi haurà a Espanya autèntica justícia ni autèntica democràcia.

Certament, d'encà de la promulgació de la Constitució Espanyola i amb l'entrada en vigor —tan tard!— de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, la situació legal ha millorat molt respecte de l'època franquista i de l'espanyolisme uniformista sorgit des del Decret de Nova Planta.

No vol dir això que hàgim arribat a la situació òptima des del punt de vista lingüístic. Per començar, ja de per sí, la Constitució dona preeminència a la llengua castellana en convertir-la en idioma oficial de tot l'Estat, mentre que les altres llengües no assoleixen més que un

rang de segona categoria. Tan sols la plena aplicació dels Estatus d'Autonomia pot compensar aquest desequilibri.

Hi ha, però una altra qüestió que sobrepasa les disposicions legals: la situació real de la llengua. Tots sabem que el català —i el gallec i el basc— han estat perseguits i, llavors, reclosos a llengües familiars o, en tot cas, a exponents de cultures minoritàries i elitistes. La inèrcia de tants anys juga a favor del castellà.

Confiam que la capacitat d'autogovern qu proclamen les autonomies polítiques duren un ple recobriment dels idiomes autòctons. En el cas de les Balears voldríem que s'arribés al màxim d'equiparació, legal i real, del castellà i el català.

Per aquest motiu creim que serà precís intensificar al màxim el procés general anomenat de normalització lingüística que haurà d'implicar tota la societat.

Tots som responsables del nostre idioma. Per això és positiu que l'Ajuntament li doni caràcter oficial. Confiam que les disposicions presentades pel Sr. Aulet i aprovades per tot el Consistori no quedaran en paper banyat, sinó que es duren a la pràctica i fins i tot que s'ampliï fins arribar a la mateixa mesura que les disposicions que va aprovar amb més generositat l'Ajuntament de Palma l'any 1981.

De totes maneres, ara que tenim el dret d'usar la nostra llengua, és necessari aprofitar-lo al màxim. Ampliar l'ús de l'idioma no és qüestió exclusiva dels polítics, sinó de tots nosaltres com a ciutadans. — De Pint em Ample.

«DIARIO 16»

El «cabreo» de Soteras

Era el mínim que podia fer el govern: apartar d'aquest lloc de comandament clau, a la rodalia de Madrid, un home tan «comprensiu» amb els enemics de l'ordre constitucional.

Pitjor encara que el mateix contingut de les declaracions és la lleugeresa amb què el tinent general Soteras es permet d'opinar sobre aspectes concrets de la política del govern, com si es tractés d'exercir alguna mena de poder fiscalitzador. S'imagina algú un alt càrrec de l'exèrcit anglès valorant els pros i els contres de la senyora Thatcher?

Abans d'haver esbravat el seu «estado de cabreo» —l'expressió és seva—, el tinent general Soteras havia d'haver recordat que l'única medicina contra aquesta malaltia de la institució militar es diu subordinació al comandament.

que té molts paral·lismes amb d'altres monestirs o punts de reunió que les comunitats del món escol·len per a aplegar-se. Ja es podria ben dir que a Lluc hi pugen homes i dones catòlics practicants plens de fe religiosa —als quals bàsicament s'adreça el bisbe de Mallorca en el seu sermó de diumenge passat—, però també hi pugen esportistes, homes i dones amants de les tradicions, i també aquells altres mallorquins que cerquen, al costat de les arrels de llur poble, un sentiment d'identitat col·lectiva. A Lluc gairebé cadascú pot trobar el seu nord, i en això precisament sembla que rau aquest ressorgiment d'esperit de Lluc que aconseguix d'aplegar milers de persones per damunt de llur ideologia i fins i tot per damunt de la pròpia fe religiosa.

Evidentment, Lluc no és Montserrat, encara que també produeix un reflex similar entre els ciutadans de les Illes al que la muntanya catalana expandeix sobre tot el Principat. La

imatge de Lluc potser no s'ha polititzat tant, malgrat que això no hagi d'implicar cap renúncia a ésser quelcom més que un centre espiritual. En aquest «any de Lluc» que ha començat, que coincideix amb l'any primer de l'autonomia balear, religió i política s'entrecruen en una cosa realment crucial per al futur del poble mallorquí: en la necessitat de menar bé les regnes del seu futur històric. Mallorca entera viu una gran crisi de personalitat, crisi nacional i crisi econòmica. Una crisi que és de la competència de totes les forces socials de les Illes, i l'Església, com una més, ha d'intervenir i humanar els milers de practicants catòlics que es continuen mantenint fidels a la norma de l'Església. Però aquesta Església, si més no en els seus símbols —com passa a Lluc—, també s'ha de posar al servei de la societat civil per tal de trobar solució als greus problemes que l'afligeixen.

(14-9-83)

ESBERTADES ESPORTIVES

**COL.LABORACIÓ D'ASSEGURANCES
MARE NOSTRUM-ARENAL**

**CAMPANYA D'ASSEGURANCES
DE VIDA**

PRESSUPOSTOS GRATUITS

**CARRER BERGA, 50
(DEVORA EL MERCAT)**

Sorpreses desagradables en el "Camp Roses". Perduda de dos punts positius, dos punts que s'aconseguien merescudament a Ca'n Picafort. Llamentable. El S'Arenal contra l'Escolar, en el partit que ens ocupa, jugà dominant la major part del temps reglamentari, però a l'hora de la veritat els de Capdepera triu faren per 2-3.

Hem de dir que l'Escolar se defensà ordenadament. Es un conjunt d'elements bastant joves i que lluitaren amb ganes i al final la sort va estar de la seva part.

El S'Arenal alineà a

Ambrós Velasco, sempre ajudant el futbol del S'Arenal.

Jaume Rosselló, secretari tècnic de vela del Club Nautic S'Arenal.

Tàrrega: Rodri, Roberto, Navarro II, Morillas, Patrick, Cano, Zamora, Ruiz, Muntaner, Trujillo.

A la segona part es retirà en Cano, sempre es mateix, entrà en Quique. Arbrita el colegiat Pérez ajudat per en Díaz i en Riera. Labor regular.

Goletjaren pel S'Arenal Trujillo al minut primer de la segona part, després d'un "remate" de cap d'en Patrick que rebutjà el porter Carlos, de l'Escolar.

Ja avançada la segona part en Muntaner aconseguí el segon gol local. Per el visitant marcaren al minut 44 de la primera mitat, obra d'en Serra. Els altres dos gols foren aconseguits per Trini i el tercer s'aconseguí amb especial col.laboració de la defensa local.

El partit fou entretingut, agradà al públic, però lo decepcionant fou la derrota que haguérem de beura, quan tothom esperava veure els areners als primers llocs de la classificació general.

En el moment de redactar aquesta informació s'ha de retra visita visita a l'Espanya de Lluçmajor, en el terreny llucmajorer. ¡Serà gros!

Per cert l'Espanya també va treballar dins el camp del Rotlet, del Molinar. 1-0 en contra. També s'esperava que se treuria qualque punt positiu. "Serà tornar-hi", va di un que era optimista.

I el Brasília, II Regio-

nal, una altre derrota. Fou dins el camp de Sant Bernat. Resultat 2-1. En el primer partit de competició el Brasília triunfà clarament en el camp de Son Verí.

Els juvenils del Parroquia-Arenal triu faren fora de casa. Endavant mesas!

En Josep Tomás, d'es "Restaurant Yate" està recuperant-se de una dolencia.

Li desetjem pronta i total recuperació.

I tornaren a parlar de posar en funcionament això d'es rubby, un deport que a Mallorca té encare poca acceptació. ¿Se podrà formar qualque dia un equip de rubby a S'Arenal?

Ordóñez, aquell interior del S'Arenal juga amb el Rotlet.

Juan Díaz, Damià Sastre, Miquel Salas, jugadors del S'Arenal la pasada temporada no jugan amb ningú. Tres jugadors que molt bé podrien esser titulars. ¿Per qué no juguen?

Ah, ells sabran! va dir un directiu.

Per cert es president nou so está preguent molt en serio en això de tirar s'equip endavant. I no té manies a s'hora d'encalçar-me qualque

I això no vol dir que l'encalçar no so merescui. Però, una cosa són es professionals i s'altre els amateurs. ¿Estam?

Equip del S'Arenal primera regional preferent.

Equip d'atletisme del Club Peñalver-ASPE que va correr a Santander.

Trujillo debutà amb el S'Arenal. Trujillo va jugar amb l'Espanya la temporada pasada. Hi ha que posar més "garra" jove.

En Josep Peñalver participà en els "100 quilòmetres Cross Santander", ell i quatre elements mes del "Club Peñalver-Aspe".

En la próxima edició de "S'Arenal de Mallorca" oferirem la versió dels nostres atletes en això de la carrera santanderina.

Pere Canals seguein fent quilòmetres amb la bicicleta de carreras. Participar a carreres no sabem si ho farà, però perdre kilos i conservar la línia si.

El qui no arriba a perdre quilos és en Sebastià Más, "es carnisser". I mira juga i juga al noble joc deport de la petanca. Però

no hi manera.

De jo en parl. Faix 106 kilos, pero ni vaig amb bicicleta ni juc a petanca. Però qualque cosa haura de fer, apart de soparots i bones berenades.

"En parlar de mi poren haver acabat" va dir un. ¡No en mancaria d'altre!

I ara una noticia que mai esperavem porer dar. Se tracte de que en Toni Martí va presenciar el partit Arenal-Escolar i no va

criidar ni una vegada. Tants de anys animant al S'Arenal i cridant contre s'arbit de torni. I ara res. Sa processó va per dedins. Això es ben segur. I ningú pot olvidar que en Toni fou fundador, primer entrenador i moltes de coses mes del S'Arenal.

En el Club Nautic S'Arenal no hi ha noticias d'en Jaume Rosselló aquestes darreres semanas. En la próxima edició d'aquesta revista parlarem de vela.

SBERT

AJUNTAMENT DE PALMA IMPOSTS MUNICIPALS CIRCULACIÓ CICLOMOTOIRS

Fins el 30 de Novembre
Oficines Corté Policia Municipal
Avinguda de "San Fernando"

Cobros:
De dilluns a divendres de 9 a 13,30 h.

T'entregaran la placa reglamentària.

MOLINAR

EL POLIDEPORTIU DEL MOLINAR

Tenen sort els moliners. Tenen un bon poliesportiu on se pot jugar quasi tot. El futbol és però el deport rei.

Dissabte passat varem presenciar la final del Trofeu Rafel Seguí que s'ha jugat entre equips ben desiguals. L'Imaral amb jugadors del Coll d'En Rebaissa i unes poques figures, ex-jugadors del Mallorca a

anat fent grans golejades, això que abans deien paneres de gols. Vet aquí els resultats de cada partit.

Primera semifinal, Imaral, 13 - Boutique Doly, 2.

Segona semifinal, Molinar, 8 - Riu Sineu, 5.

Final, Imaral, 10, - Molinar, 0.

Les nines del Molinar, també tenen el seu equip de futbol, fan les seves

competicions pre-liga, que no sempre surten bé, setmanes passades contra el Gènova se va arribar a les mans per un malentès. A una de fora li tomaren dues dents. Tot sia pel deport. El cas és que ara tornen a ser amigues i el torneig continua. La pròxima quinzena informarem del torneig femení i d'altres esports que se juguen al Molinar.

Frenada al vídeo

Àngel Comas

Les previsions que tothom havia fet sobre el desenvolupament del vídeo a Espanya poden quedar trencades si arriba a bon fi l'encariment dels aranzels que està a punt d'ésser aprovat pel govern. Els drets d'importació dels aparells poden passar des del 0.90 per cent actual al 22 per cent. Això significa que poden tenir un augment d'unes 20.000 pessetes de mitjana, quantitat prou important per a pensar que farà desistir molts compradors potencials, i més quan encara és subjacent la por que els aparells que comprin ara, tal com deïem en un darrer article, no quedin passats de moda d'aquí a poc temps.

La culpa d'aquesta mesura, lògicament impopular als medis interessats, és la sagina de divises que constitueix la popularització del vídeo entre nosaltres. Actualment estem molt a prop dels cinc-cents mil aparells i només durant el 1983 sembla que se n'hauran importat dos-cents vint-i-cinc mil, amb un cost aproximat de quaranta mil milions de pessetes, una xifra absolutament respectable i important en una economia com la nostra que està passant per moments difícils. Espanya no és l'únic país on s'apliquen mesures restrictives a les importacions de vídeo. A França, per exemple, últimament s'ha creat un impost especial de tinença de vídeos, a més de canalitzar

totes les importacions a través d'una duana única, Poitiers, situada lluny de tots els nusos de comunicació i atesa només per pocs empleats, la qual cosa eternitza els tràmits de les importacions. És una manera «burocràtica» de frenar-les.

Entre nosaltres, i a curt termini, la mesura tindrà evidentment una repercussió negativa sobre les vendes. Però és possible que quedi absorbida a mig termini, com està passant amb quasi tots els articles de gran acceptació popular «perquè són de moda».

L'augment propiciarà la fabricació o muntatge dels vídeos a

Espanya. Algunes multinacionals ja han iniciat els contactes amb empreses espanyoles per a arribar a signar contractes de col·laboració (el de CECSA i Toshiba sembla el més avançat). Una cosa ajudarà l'altra.

Malgrat totes les repercussions inicialment desfavorables que aquesta mesura restrictiva porta, no és previsible que la frenada al vídeo sigui permanent. Estem davant d'un dels fenòmens més importants del nostre temps que, potser per això mateix, ha estat ara utilitzat amb finalitats recaptadores d'impostos, perquè se sap perfectament que continuarà essent un sector important de l'oferta electrònica.

A la fi, l'Ajuntament de Ciutat ha fet llevar l'acera vella de la cantonada de la Plaça del Consultori. També ens han dit, els de l'Ajuntament, que connectaran la corrent a les faroles i a les gabinetes telefòniques d'aquesta plaça. És ben horal

LA PUNTA

J. R. i en Guerra

El senyor Guerra, que segons va dir ell mateix va d'oient als consells de ministres, ha valorat negativament l'emissió pilot del tercer canal català del dia 10 de setembre. No sé com l'ha pogut veure, si no és que li han portat un vídeo quilomètric. O potser parla de segona mà, a partir dels informes que deu haver rebut, que per això és allà on és.

El senyor Guerra —Alfonso, que no voldria que el confonguéssiu amb el català del mateix nom i ideologia social— no sol fer declaracions gaire amables quan parla de Catalunya i les seves coses. Per mi que va mal informat, però això no és pas, gens, problema meu. Sé que té ben a prop, al consell de ministres, qui li pot explicar el que calgui a l'hora de prendre decisions (i no pas quan ha de fer el comentari divertit).

El que em preocupa, i voldria constatar-li, és que no entengui què té a veure en J. R. amb la cultura catalana. I, com que em preocupa, miraré d'explicar-li des de la modestia de les meves pobres llums.

Catalunya és un país tradicionalment culte, obert, «la porta d'Europa» com deien els tòpics. Per Catalunya ha entrat, des de fa molts anys, el pensament i la cultura, els costums, les modes, les idees del món (Europa, abans, era el món). Això, des de Madrid —anava a dir des d'Andalusia, però noestic gens segur que fos veritat l'afirmació— no es pot pas entendre. Però sí que saben, i

deuen pensar que entenen, la frase tòpica «porta d'Europa». Per això l'he escrit expressament.

En J. R., per molt llefiscós que sigui, de tan dolent, és un símbol americà d'una forma de cultura —n'hauríem de dir, probablement, subcultura— que atrau i enllamina la gran majoria de ciutadans d'arreu. Per això cal que es tradueixi al català, que els catalans que vulguin estar al dia en aquest tipus ben específic i massiu de cultura hi tinguin accés en la seva pròpia llengua. De la mateixa manera que els madrilenys poden conèixer les aventures de la família Ewing en castellà.

Es preguntava el senyor guerra què carai té a veure en J. R. amb la cultura castellana, quan la TVE va entre les dues primeres sèries? M'imagino que no. Deu creure que la cultura castellana ha de ser oberta i la catalana, tancada. No pot entendre que els catalans volguem ser normals, en català; però caldrà que ho aprengui i ho assumeixi. Al cap i a la fi el seu partit propugna un federalisme que porta cap aquí, cap a la llibertat, en tots els aspectes, de tots els pobles d'Espanya.

I no és tan difícil, ja ho veurà. Algun dia el senyor Guerra desitjarà i amb raó, que els Ewing i els seus amics parlin amb l'accent típic del «señorito» andalús. Posem el temps per testimoni.

Plus Pujades